

GRANER

CAIXA D'EINES - EDUCATIUS GRANER
MEMÒRIA CURS 23-24

ÍNDEX

ÍNDEX

1. Memòria general de continguts
 - 1.1 Introducció.....pàg. 4
 - 1.2 Contextualització del curs 23-24.....pàg.6
 - 1.3 Objectius generals i específics.....pàg.8
 - 1.4 Desenvolupament del curs 23-24.....pàg.12
 - 1.5 Activitats “expandides”..... pàg11
 - 1.6 Conclusions.....pàg15
 - 1.7 Petit apunt comunicació i materials.....pàg16

2. Relatories dels projectes en els centres educatius (Annexos)

1. MEMÒRIA GENERAL DE CONTINGUTS

El projecte educatiu del Graner, centre de creació de dansa i arts vives, és un dels seus pilars de pensament, acció, participació i difusió. D'aquesta manera, des del 2014 fins a l'actualitat el projecte s'ha anat desenvolupant en diferents formats i contextos (variant el nombre de centres educatius implicats, la tipologia d'intervencions a l'aula, els artistes associats, les formacions, la recerca en la mediació)

En qualsevol cas, ja fa gairebé 10 anys que es desenvolupa en el barri, a partir dels programes de ciutat Tàndem i posteriorment Caixa d'eines (Pla de barris) Sempre amb la voluntat i l'objectiu d'apropar la pràctica artística, a través del moviment i el treball del cos, a l'aula dels centres educatius. Els seus objectius s'han anat re-definint en funció dels programes particulars que s'anaven articulant des de la coordinació artística, així com des de les necessitats i demandes dels centres educatius i del barri.

El 2024 el Graner esdevé un centre situat en el barri, participa activament i genera/ promou i crea aliances (al voltant del cos i de la dansa) en el barri, a través dels vincles amb altres entitats, la participació en la taula de cultura i memòria i esdevé un agent actiu i sobretot "vinculador" de l'experiència artística contemporània.

Pel que fa a la participació de la mediació actual des del mes de març del 2021 en el projecte, amb el treball conjunt de tot l'equip implicat, podríem dir que s'ha consolidat amb escreix la co-neixença i l'establiment d'una relació propera, que permet establir de cada vegada una conversa més crítica i profunda.

Atenint-nos a l'especificitat del treball del cos i de la dansa com a forma d'expressió i comunicació; la dansa com a mitjà d'expressió individual i col·lectiva permet vincular els infants, docents i artistes des del lloc de la comunicació no verbal i des de l'experiència del llenguatge simbòlic i estètic.

A través d'una pedagogia de la dansa, al servei de la formació integral de la persona, s'aborda i s'encomana la transmissió de la vivència de la dansa i de l'experiència de la vitalitat del moviment. Així mateix, el treball del cos atorga una millora en el benestar i la salut física i emocional, una forma d'expressió i de creació vinculada a la percepció, a través dels sentits, que reinverteix en la manera d'expressar-nos i de gestionar les emocions.

Des del Graner, entenem el lloc de la mediació com un procés i una tasca en construcció i revisió constant, és a dir, una metodologia d'acompanyament oberta, flexible, compartida i crítica. Mediar, etimològicament prové del llatí *mediare* que significa arribar a la meitat: arribar a un punt intermedi entre els diferents agents implicats en el procés.

En aquest procés de diàleg, de coneixements compartits, de planificació, de delegació, de compartir els desitjos serà important reconèixer els llocs de vulnerabilitat i de potencialitat de cadascun dels agents, propiciant un moviment de canvi i de transformació, així com fomentar el pensament crític, el rigor i el compromís. És a dir, aquest “punt intermedi” no és un lloc d’arribada fàcil, còmode i complaent, sinó que és un àmbit de treball complex, mòbil i que tindrà el seu sentit ple, sempre que sigui colpidor i “qüestionador” per tots els agents implicats: docents, alumnat, artistes, entitat mediatra... Construir “aquesta meitat” passa per un procés de subversió, de qüestionament i de no donar res per fet.

La creació de vincles personals forts i enriquidors, aliances que repercuteixen mútuament en la generació d’inquietuds i de curiositats: per part dels docents entorn de la pràctica artística, del llenguatge del cos i la dansa; per part dels artistes entorn de noves metodologies a aplicar en les seves pràctiques, preguntes sobre la seva presència a l’aula, per part de la mediació entorn del lloc que li correspon en cada moment: una posició mòbil, flexible, i rigorosa alhora.

1.2 Contextualització del curs 23-24

Durant el curs 23-24 el desplegament del projecte educatiu del Graner s'ha realitzat en quatre centres educatius del barri de la Marina: **CEP Pau Vila, CEP SEAT, INS Montjuïc i INS Lluís Domènech i Montaner.**

D'aquesta manera, des d'una amplitud de mires i una diversitat en els formats de les sessions i les metodologies pedagògiques i d'investigació artística, els artistes vinculats al programa educatiu d'enguany, Claudia SolWat, Maria Ferrer, Mireia de Querol i Joao Lima han treballat conjuntament amb els grups-classe d'infants, adolescents i docents en el context confluent entre el fet pedagògic, metodològic, sistèmic i creatiu.

Els quatre projectes d'enguany, mediats des del Graner, i que s'emmarquen dins "Caixa d'Eines", programa de Cultura i Educació del Pla de Barris, continuen desenvolupant les estratègies que vinculen les disciplines de la dansa amb els programes pedagògics d'escoles i instituts, es defineixen principalment des de tres línies d'actuació; sostenibilitat, territori, comunitat i salut.

Al llarg del primer trimestre del curs 23-24, l'equip d'artistes del Graner, la mediació i els docents dels centres ens vam posar a treballar per a establir les primeres aproximacions metodològiques del curs, co-pensar el treball a l'aula, fer un primer contacte amb els grups-classe, i familiaritzar-nos amb els centres; les seves dinàmiques i contextos propis. Aquests tres mesos de converses i intercanvis també ens van permetre posar sobre la taula les inquietuds dels equips de treball i començar a desxifrar les principals motivacions, les necessitats, els desitjos i les fragilitats dels projectes per a la comunitat artística-educativa. Enguany els dos grups de primària, tanmateix, també varen començar les sessions a l'aula a partir de l'octubre, fet que ha propiciat que els projectes es poguessin desenvolupar amb major profunditat i extensió en el temps.

La sostenibilitat dels projectes en el temps i el territori ha estat un dels eixos cabdals del projecte, i exigeix traçar vincles entre els agents implicats i enfortir la convivència entre els diferents projectes que es desenvolupen en els centres educatius. D'aquesta manera, tres dels projectes del curs passat es continuen desenvolupant durant el curs 23-24 per tal d'aprofundir i consolidar els procediments d'investigació, re-invertir els recursos i generar una continuïtat en l'intercanvi: El teu cos (en transformació) el teu mestre de l'artista Claudia Solwat al CEP Paul Vila, Jocs i joguines de l'artista Mireia de Querol a l'escola SEAT i Pul(s)ions de l'artista Maria Ferrer a l'INS Domènech. D'altra banda, s'ha incorporat de nou el projecte de creació en arts vives de Joao Lima a l'INS Montjuïc.

Destaquem per part del projecte de la SEAT enguany, la voluntat per part tant de l'artista com dels docents d'aproximar-se a desenvolupar un projecte en dansa que està estrictament vinculat amb el currículum del curs. D'aquesta manera, s'ha treballat la temàtica dels jocs amb una mirada des de l'accessibilitat. (veure la memòria de l'escola SEAT)

Pel que fa al projecte del Pau Vila,enguany, es treballava amb els grups de 5è i 6è i també en relació amb el currículum desenvolupat, s'ha decidit canviar algunes coses del programa dels cursos anteriors i dedicar unes sessions a l'aparell reproductor i a resoldre dubtes al voltant dels canvis fisiològics en aquestes franges d'edat.

El projecte de l'INS Domènech i Muntaner, ha partit d'una pràctica de pulsació i ritme més pròxima a la rítmica grupal i a la transmissió d'una tècnica en dansa on el fet de contar i marcar la pulsació esdevé bàsica per la comunicació entre el grup.

Finalment, el projecte de l'INS Montjuïc, que tot i que es va iniciar sense una temàtica concreta, es va anar conduïnt cap a una reflexió personal i col·lectiva entorn la idea de futur: com l'imaginàvem? Què desitjàvem individualment i com a societat...

1.2. Objectius generals i específics

Sota el marc general de la definició del programa de Caixa d'Eines treballem per encaminar les accions dels projectes del Graner en l'assoliment dels objectius generals. Entenent que aquests són els paràmetres que aixopluguen els diferents projectes, directrius i punts de partida que cal tenir presents per a abordar les tasques que ens correspon i corresponsabilitza com a agent social i cultural del barri.

Objectius generals del curs 2023-24:

TRANSVERSALITAT

Coordinar tots els agents implicats per establir objectius i estratègies conjuntament i poder assolir els objectius compartits.

CO-DISENY

La co-creació de les propostes reforça la transversalitat i l'equitat en la concreció final de les estratègies fent partícips als agents.

EQUITAT

Treballar des de l'equitat permet flexibilitat per dibuixar propostes a partir de la realitat específica de cada barri.

SOSTENIBILITAT

Els projectes de transformació social i cultural requereixen treballar des de la lògica de la sostenibilitat, i més en el marc del Pla de Barris, com a programa municipal extraordinari.

En relació a aquests objectius generals, val a dir que, pel que fa a la transversalitat, aquest és un aspecte que aquest any comença a estar més consolidat en la relació entre els diferents agents implicats. La maduració del projecte, la major comprensió i presa de responsabilitats fa que a poc a poc puguem anar traçant els projectes de forma conjunta, consensuada, posant al servei de la pròpia definició i de la pràctica les dificultats, les resistències i les diferències. Elements, els que ens diferencien, que són sovint els més difícils de posar sobre la taula.

Objectius específics del curs 2023-24:

- Fer un abordatge més extens i profund a nivell de centre. Aprofundir en la difusió del projecte en el centre (pel que fa a primària) i almenys en els equips docents de curs a secundària (donades les dimensions) Estar més presents en l'edifici, sobretot a secundària, que hi hagi més reverberació
- Fer almenys una o dues trobades entre els docents i artistes dels diferents projectes educatius (a nivell de centres de secundària);, per a recollir en un document conjunt.

- Transferir les experiències de les aules a les famílies, potenciant el format de sessions familiars en el Graner
- Mantenir els docents informats de la programació en dansa, dels tallers de formació (formació mestres Mercat, formació en el Graner) així com de l'experiència artística per l'alumnat
- Aprofundir en els continguts i metodologies per a seguir traçant estratègies de relació i vincle entre el fet artístic i el fet pedagògic
- Acompanyar encara més d'aprop els diferents projectes, per tal que hi hagi unes majors sinergies i reverberacions majors a nivell del centre.
- Construir una relació més personalitzada, tant entre docents com a entre infants; permetent-nos compartir estones de major qualitat, d'apropament i de vincle personal més fort.

En general, la valoració en l'assoliment dels objectius és positiva:

L'aprofundiment en les metodologies a l'aula és evident: la progressió de les sessions i la lògica en el desenvolupament d'aquestes fa palesa la insistència en el pensament i la capacitat d'analitzar i copsar, observar.

No hi ha dubte que les pràctiques artístiques a l'aula estan consolidant-se en tots els aspectes: des de la metodologia, a la definició dels objectius, dels procediments... És una tasca complexa, especialment, per la diferència de temporalitats que determina. És a dir, els processos de les arts vives i en concret del treball del cos, s'escapen sovint de les lògiques d'adquisició de coneixements aplicables en un temps determinant. Com diu Marina Garcés: ..."el rèdit educatiu no es pot resumir en un compte de resultats que es pugui posar a zero, sinó en la persistència d'una actitud" (Garcés, a *Pedagogia i emancipació*. VV AA, Ed. et. al. Març, 2020 Ed. et. al. Març, 2020).

Aquesta “lluïta” entre l’adquisició d’èxits i de resultats immediats i la pràctica de la dansa i el cos és un dels aspectes més interessants en anar treballant.

Destacar de nou el treball realitzat curricularment, sobretot en els dos centres de primària i en el Montjuïc. En els tres casos hi ha hagut un plantejament conjunt entre docents i artistes de les línies de treball que s’estaven desenvolupant. Aquesta aproximació més personalitzada ens fa poder afinar més en els continguts de la pràctica artística vincula als currículms escolars, a les edats i al llenguatge entre l’acadèmia i l’artístic. També, en el cas del Montjuïc s’ha fet una lectura i tria compartida de les competències de 3r d’ESO des d’on es podria avaluar la pràctica artística.

Pel que fa a l’abordatge de forma més extensa i profunda, el fet de treballar amb menys centres, efectivament ha possibilitat una major dedicació a cadascun d’ells. Ha estat especial amb el Domènech on la relació amb el coordinador pedagògic, i director i altres docents ha començat a ser més propera. Hem dedicat un temps a l’apropament, de manera informal, que ha beneficiat en la transferència de coneixements entre la mediació del Graner i el vocabulari i procediments més acadèmics, part important del projecte. És en aquest contacte entre les dues institucions on s’han de començar a fer els balanços entre aspectes que sovint es presenten com a limitacions, i un d’ells és el tema de l’espai on es realitzen les sessions. S’ha arribat a un topall, i la pràctica de la dansa en els centres educatius requereix d’una qualitat mínima en l’espai que es desenvolupa: terres adequats, espais diàfans i amb temperatura còmoda per poder treballar aspectes del cos més somàtics i de relaxació.

És per aquest motiu que la construcció d’una relació personalitzada, al llarg dels anys, mantenir una comunicació fluida i estable al llarg del curs escolar és vital per tal crear la temporalitat de base necessària per la creació d’un vincle. I sovint continuem anant massa ràpid, massa per sobre. Enguany, la maduresa en el vincle ha fet que puguem fer un salt qualitatiu major, ser més exigents i ambiciosos en la qualitat de les accions i observar què podem potenciar en cada centre, què podem recollir i sistematitzar de la pràctica artística a l’aula, però encara ens cal anar més a poc a poc, tenir el temps de l’escolta i de la reciprocitat.

En aquest mateix sentit, la creació d’una xarxa que trascendeixi l’àmbit escolar i englobi les famílies és difícil. Tanmateix, enguany, en les sessions de dansa en família que s’han ofert des del Graner ha participat una família, alumna del grup de la Mireia de Querol a la SEAT , i això ha estat un èxit rotund. Manquen encara, espais de trobada entre escola, família i Graner que puguin propiciar aquest encontre de forma més consolidada en el temps. També cal remarcar que en el mateix projecte de la Mireia en la SEAT, s’han realitzat unes enquestes a les famílies, sobre els jocs dels seus llocs d’origen, i aquesta ha estat una fórmula de vincular-los i fer-los participants, a l’escola i en el projecte d’arts del moviment.

En aquest mateix sentit, la creació d’una xarxa que trascendeixi l’àmbit escolar i englobi les famílies és difícil. Tanmateix, enguany, en les sessions de dansa en família que s’han ofert des del Graner ha participat una família, alumna del grup de la Mireia de Querol a la SEAT , i això ha estat un èxit rotund.

Manquen encara, espais de trobada entre escola, família i Graner que puguin propiciar aquest encontre de forma més consolidada en el temps. També cal remarcar que en el mateix projecte de la Mireia en la SEAT, s'han realitzat unes enquestes a les famílies, sobre els jocs dels seus llocs d'origen, i aquesta ha estat una fórmula de vincular-los i fer-los participants, a l'escola i en el projecte d'arts del moviment.

Aquest curs s'ha treballat molt amb la comunitat de joves perquè participassin de les accions del Graner fora de l'horari escolar. Valorem molt positivament la resposta, encara que l'assistència fos nul·la, ja que totes les preguntes i organitzacions que s'han generat al voltant han suposat el primer pas perquè en una pròxima edició la convocatòra estigui en un lloc més propici i madur a la participació.

Volem deixar palès el fet que, a inicis de setembre, un grup de joves de l'INS Montjuïc han vingut al Graner, per compte propi, demanant pel Joao, que ja l'experiència del curs passat els va tocar de prop i el volíem saludar. El fet apreciable és que s'han sentit participants del Graner per acudir-hi.

Des del Graner, continuem en la recerca de la formulació de preguntes que ens continuen enriquint en l'aplicació de LA CONFLUÈNCIA ENTRE EL FET ARTÍSTIC I EL FET PEDAGÒGIC:

- Han de ser procediments intrínsecs, és a dir, el fet artístic compren el fet pedagògic (a la inversa) i no formes complementàries.
- A l'hora de definir els programes generals dels projectes artístic pedagògics, treballar en els continguts profunds - perquè siguin transversals- i no tant en la "forma" .
- Compromís en la investigació i l'estudi. Aquest és un repte que s'està desenvolupant des de les diferents institucions: polítiques culturals, Universitats, des de l'Institut del Teatre (s'han fet trobades i s'ha editat material) Estar en relació i actualitzar els coneixement.
- La Carta de les Arts a l'Educació, document marc de referència a la ciutat de Barcelona.

1.4 Desenvolupament del curs 23-24

Les sessions a l'aula s'han desenvolupat amb regularitat i en general l'assistència s'ha sostingut al llarg d'aquestes. En cada un dels centres les intervencions han estat diferents pel que fa al nombre de sessions, i tipologia. En relació amb els diferents abordatges, els projectes s'han desenvolupat en dues tipologies diferents de matèries:

- Hores tutorial
- Hores de l'assignatura d'arts plàstiques i visuals

Tot i que cada centre i projecte és particular, caldrà observar i valorar de quina manera diferenciada es tradueixen les pràctiques artístiques en el marc de les tutories, de les matèries artístiques, l'educació física, en general. Tenir un registre i valorar-ne els resultats pot ser un indicador valuós per a continuar enriquint els currículums dels centres educatius a partir de la introducció de les disciplines artístiques com a pràctiques transversals.

Tanmateix, al llarg del curs les sessions van agafant les seves dinàmiques pròpies, cada grup amb el seu ritme depenent de diferents factors: l'energia del grup, la coneixença, la definició del projecte artístic, la trajectòria i experiència anteriors del docent i artista, el vincle entre el docent i el grup, l'espai de treball...

A banda de les sessions pròpiament a l'aula, s'han dut a terme les sessions amb els claustres o bé amb equips docents dels centres. En general n'hem realitzada una amb cada centre, excepte amb una part dels docents del Domènec que enguany hem trobat una manera informal i adequada per tothom. D'aquesta manera, a l'hora del dinar dels dimecres, que és el dia que ells tenen reunió d'aquí, han vingut a la terrassa del Graner per a compartir l'àpat mentre xerràvem.

Cada tàndem docent-artista ha mantingut les trobades de preparació i de reflexió que s'ha requerit, per tal de compartir els processos d'aprenentatge i les reflexions pertinents, per a anar generant un corpus de material sistematitzat, actualitzat i coherent a cada moment del procés compartit a l'aula.

També s'han fet les trobades necessàries entre els docents de referència i/o direcció i mediació, per tal d'anar ajustat les sessions al calendari i per acordar i ajustar altres aspectes del fet de transcórrer diari, sempre amb la voluntat de millorar i facilitar les condicions de les pràctiques: enguany el desenvolupament del curs ha estat més tranquil pel que fa a les incidències.

D'altra banda, les converses informals i de seguiment entre artistes i mediació han estat importants en el sentit de poder recollir les preocupacions i inquietuds dels artistes durant el procés així com pel fet d'acompanyar-los i fer de suport en les sessions.

Durant el curs 23-24 l'alumna Judit Gelabert ha estat realitzant el seu pràcticum, assignatura del Grau Superior en Pedagogia de la dansa de l'Institut del Teatre, en el marc del projecte de la Mirea de Querol en el centre SEAT. Vodríem remarcar la col·laboració entre el Graner i l'Institut generant aquest marc de pràctiques, que possibilita a l'alumnat tenir una experiència professional al costat d'un projecte artísticpedagògic de ciutat. Tanmateix aquestes vinculacions i relacions de projectes de ciutat donen visibilitat i atorguen una altra validesa a la consolidació de les pràctiques comunitàries. Val a dir, que aquest era el segon curs que la Judit participava com a alumna en pràctiques en el programa Caixa d'Eines i des del Graner.

Valorem molt positivament les relacions que des dels projectes artístic-educatius s'estenen en altres àmbits i es fomenten una relació comunitària en el barri i a nivell de ciutat. Pensem que la maduració i consolidació dels projectes passa per poder treballar en aquestes diferents escales, tenint una mirada molt petita i enfocada en cada centre, a l'hora que en el barri i així com també a escales d'incidència més gran, la ciutat.

Magdalena Garzon s'ha encarregat des del mes de setembre de la coordinació i seguiment dels projectes, actuant d'interlocutora amb els artistes i amb els referents dels centres educatius. Les comunicacions entre els diferents agents que hi intervenen es produeixen via mail, via telefònica o Whatsapp si més no de forma presencial en el mateix centre, acordant una trobada o bé de manera informal abans o després de les sessions a les aules.

1.5 Activitats “expandides”

A banda de les actuacions artísticopedagògiques pròpiament en les aules dels centres educatius s’han dut a terme una sèrie d’activitats fora del centre - i algunes fora de l’horari lectiu- per tal d’enriquir l’experiència artística de l’alumnat i docents, traçar una correspondència territorial per fer del Graner un “centre situat” així com per compartir els processos creatius i les experiències artístiques amb els diferents agents i actors principals del barri.

- Experiència artística en el Mercat de les Flors
- Experiència artística en el Graner
- Visites al Graner dels grups escolars
- Sessió de formació per docent i artistes: Silvia Sant Funk
- Sessions de dansa en família: Petit Format, els dissabtes al matí en el Graner
- Sessions de joves “Fora de Joc” dos dissabtes a la tarda
- Sessions de moviment al Graner amb cada grup/classe
- Jornades “ En Trànsit” 2024

Experiència artística en el Mercat de les Flors

En aquest sentit, en la mesura del possible, s’ha intentat traçar una correspondència temàtica, estètica o conceptual entre allò que s’estava treballant a les aules i la peça visionada. Aquestes sortides han estat condicionades a l’aforament del Mercat de les Flors, és a dir, els grups-classe participants del programa Caixa d’Eines del barri de la Marina han pogut anar a les sessions matinals de forma gratuïta ja que hi havia aforament disponible.

Sempre amb l’acompanyament de la mediació del Graner i quan és possible amb l’artista de referència. Tot amb la intenció de generar una conversa post-funció i establir una relació entre les pràctiques a l’aula i les propostes escèniques actuals.

La relació de les sortides que s’han pogut realitzar enguany són:

Els dos grup de secundària. El dia 4 d’abril del 2024 un total de 45 alumnes i 4 mestres varen anar a assistir a la representació de l’espectacle MADE OF SPACE de Guy Nader i Maria Campos <https://mercatflors.cat/espectacle/cellula-3-made-of-space-funcio-matinal-relaxada/> al Mercat de les Flors. Aquesta va ser una funció especial i particular, en ser una funció relaxada, és a dir, una funció matinal oberta a qualsevol ciutadà/na encara que especialment dirigida a aquells col·lectius que tenen majors dificultats per assistir al teatre en l’horari nocturn.

Hem de valorar el treball previ (visionats de la peça, preguntes per a fer als artistes) que varen fer els dos grups de secundària i que va fer que l’experiència fos molt més gratificant i satisfatòria per tot el grup. Participar en una conversa post funció amb un guió de preguntes prèviament elaborat, va generar molta confiança a l’hora de parlar en públic i un reconeixement del treball que s’estava fent a l’aula. El grup del Domènech havia practicat, inclús, una part breu de la coreografia.

Valoro molt positivament el fet de crear aquestes correspondències entre les pràctiques a l'aula i l'experiència artística. D'aquesta manera els continguts i els processos prenen una lògica de continuïtat, i d'aprenentatges significatius amb un traçat i relacions més potents.

Experiència artística en el Graner

El dia 5 de juny els dos grups de l'escola SEAT varen venir a la sala gran del Graner a participar de la proposta artística del coreògraf Aimar Pérez Galí, [Dit-Dit](#). La participació per part dels aproximadament 50 alumnes i els 3 docents acompanyants va resultar ser una experiència per tothom molt entranyable i colpidora. Va ser en aquest context on les sinèrgies entre artista i docent (cal esmentar sobretot la tasca del Juan Diego de l'escola SEAT) i a través compartir la pràctica artística s'enriqueixen i és fan complicitats que no passen d'altra manera. Inclús hem de dir que l'apropiació del llenguatge artístic per part de Juan Diego de l'escola SEAT, ha estat increïble.

Sessions de moviment al Graner

Tots els grups han estat al Graner almenys dos cops durant tot el curs. Alguns centres com el Motjuïc, i com a part de la proposta artística de Joao, han vingut tres cops al graner a participar de les presentacions d'alguns dels artistes residents d'aquest any en el centre de creació. En una primera visita, varen poder compartir el procés de creació TEMPO de Toni Mira (artista local, amb una peça de grup) i Acaua Shwereya (performer d'origen brasiler) l'experiència va ser tant diferent entre una presentació i l'altra que el contrast denota les grans diferències que hi ha en el panorama de la creació contemporània i de la rellevància que això té per a compartir-ho amb l'alumnat. En la segona visita vàrem gaudir d'una sessió de la Laura Alcalà, també artista local, quan estava de residència al Graner, treballant la peça POP.

Que l'alumnat vingui al centre de creació des del seu centre educatiu en l'horari lectiu, caminant, permet traçar un itinerari integrat i sostenible en el territori.

Sessions de formació entre docents, artistes i mediació en el Graner, a càrrec Sílvia Sant Funk

Els dies 31 de gener, 6 de març i 17 d'abril es va dur a terme en el Graner la formació: "Aprenentatges en moviment" per part de l'artista vinculada al projecte educatiu els últims anys Sílvia Sant Funk. Una formació teòrica, experiència, vivencial i pràctica, durant 9 hores. De les 13 assistents: 6 artistes, 3 docents, 4 mediació.

A partir d'aquí, dir que valorem molt positivament la trobada i la feina feta. I posar en valor el fet de la investigació en pràctiques artístiques, una vegada més. La Sílvia està immersa en una investigació personal al voltant de l'atenció en les pràctiques de cos. Compartir els seus pensaments, troballes i dubtes va propiciar que tot el grup és poses en una tesitura d'investigació, i en tot moment la curiositat i la motivació ens varen fer moure conjuntament per a seguir resituant les nostres pràctiques en els centres educatius i altres contextos.

Pel tal de fer un tancament conjunt de totes les entitats del programa Caixa d'eines del barri de la Marina es varen dur a terme les Jornades durant tres dies a finals de Maig.

Les passades jornades varen transcórrre amb l'índex de participació idoni que es pot assumir per part de les entitats que hi participen.

Recollim de la sessió de valoració que vàrem fer a posteriori, que les sessions de preparació prèvia, de cada any, són més riques i més àgils ja que s'ha assumit una manera de procedir i d'intervenir que genera confiança i tranquil·litat entre els diferents agents.

Va haver-hi dos aspectes que es varen posar sobre la taula com a possibles millores:

La relació entre els grups de joves durant el curs escolar, crear més situacions de trobades. I per altra banda, reforçar encara més la idea del trànsit entre els centres educatius. El fet de trànsitar, queda una mica dissolt. És proposa que alguna de les accions artístiques ja estigui enfocada pròpiament en aquest sentit.

DILLUNS, 29 DE MAIG

Horari: 9.30 - 12.30 h

Espais: Escola El Polvorí i Graner, centre de creació de dansa i arts vives

Horari	Descripció	Espai	Centre educatiu / Entitat participant
9.30 h	Presentació dels programes de ràdio elaborats durant el curs per als/les alumnes de cinquè i sisè	Escola El Polvorí	Escola Enric Granados / Escola el Polvorí / AMCL
10.15 h	Entrevista en directe	Escola El Polvorí	Escola Pau Vila / Escola Polvorí / AMCL / Graner
10.30 h	Esmorzar		
11.15 h	Sessió conjunta entre tots els infants de tercer i quart que han participat en l'activitat de dansa en horari lectiu amb artistes del Graner	Graner	Escola Enric Granados / Escola Pau Vila / Escola el Polvorí / Graner
12.30 h	Final de la jornada		

DIMARTS, 30 DE MAIG

Horari: 9.30 - 12.30 h

Espais: Sala Maremar i Espai Jove La Bàscula

Horari	Descripció	Espai	Centre educatiu / Entitat participant
9.30 h	Projectió de la peça de videodansa Cossos transhumans elaborada per als/les alumnes de tercer d'ESO de l'Institut Montjuïc i el ballari Magi Serra	Sala Maremar	Institut Montjuïc / Graner
10.00 h	Projectió de la videocreació elaborada per als/les alumnes de tercer d'ESO de l'Institut Domènech i Montaner i el videopartista Victor Rutz Colomer	Sala Maremar	Institut Domènech / Espai Jove La Bàscula
10.30h	Esmorzar		
11.00 h	Presentació del documental creatiu Camera On, elaborat pels alumnes de tercer d'ESO de l'Institut Domènech i Montaner amb Càmeres i Acció i Espai Jove La Bàscula	Espai Jove La Bàscula	Institut Domènech / Espai Jove La Bàscula
11.30h	Presentació del documental creatiu "Camera On" elaborat pels alumnes de tercer d'ESO de l'Institut Montjuïc amb Càmeres i Acció i Espai Jove La Bàscula	Espai Jove La Bàscula	Institut Montjuïc / Espai Jove La Bàscula
12.00 h	Batucada dels/les alumnes de tercer d'ESO de l'Institut Montjuïc amb Brincadeira	Espai Jove La Bàscula	Institut Montjuïc / Espai Jove La Bàscula
12.30h	Final de la jornada		

DIMECRES, 31 DE MAIG

Horari: 9.30 - 12.30 h

Espais: Escola Seat, Institut Domènech i Montaner i Escola Ramon Casas

Horari	Descripció	Espai	Centre educatiu / Entitat participant
9.30 h	Presentació dels programes de ràdio elaborats durant el curs	Escola Seat	Escola Seat / AMCL
10.00 h	Crono-Logia. Subtítol: acció itinerant de moviment basada en la cronologia de la història de l'Escola Seat, a càrrec dels i les alumnes de sisè A i B.	Escola Seat	Escola Seat / Graner
10.30 h	Esmorzar		
11.00 h	"Lo que tenés que saber sobre mi", experiència sensorial íntima proposada per als/les alumnes de primer d'ESO de l'Institut Domènech i Montaner i el grup de teatre La Inefable	Institut Domènech i Montaner	Institut Domènech i Montaner / La Inefable
11.00 h	Presentació de la peça d'Isabel Banal Al Cisteil, a càrrec dels/les alumnes del Consell d'Infants de l'Escola Ramon Casas	Escola Ramon Casas	Escola Ramon Casas / Programa Fora de Reserves
11.45 h	"De juegos y amores", experiència sensorial íntima proposada pels/les alumnes de segon de primària de l'Escola Ramon Casas i el grup de teatre La Inefable	Escola Ramon Casas	Escola Ramon Casas / La Inefable
12.15 h	Presentació de la peça d'Isabel Banal Al Cisteil, a càrrec dels/les alumnes de segon de primària de l'Escola Ramon Casas dins el programa Fora de Reserves	Escola Ramon Casas	Escola Ramon Casas / Programa Fora de Reserves
12.30 h	Final de la jornada		

Centres educatius

Escola Can Oros
Escola Enric Granados
Escola El Polvorí
Escola Pau Vila
Escola Ramon Casas
Escola Seat
Institut Lluís Domènech i Montaner
Institut Montjuïc

Entitats mediadores

Associació de Mitjans de Comunicació Local
Espai Jove La Bàscula
Graner, centre de creació de dansa i arts vives
La Inefable

Artistes i col·lectius

Brincadeira
Càmeres i Acció
Claudia Solwat
Magi Serra
Maria Ferrer
Mireia de Querol
Nora Baylach
Silvia Sant Funk

Sessions de dansa en família: Petit Format i Fora de Joc, els dissabtes al matí en el Graner

Enguany, dintre del marc de Caixa D'eines, s'ha continuat aquest cicle de sessions de dansa en famílies del barri de la Marina. S'han realitzat al llarg del curs 2 sessions (Petit format) amb les artistes del programa educatiu del Graner, que han treballat en els centres de primària: Clàudia Solwat i Mireia de Querol.

Aquesta, ha estat una fórmula de tallers que ha tingut molt d'èxit d'assistència especialment en les famílies més acostumades amb aquest tipus de sessions i que sovint expressen la manca d'aquests espais. Valorem molt positivament el nombre de famílies (sempre entre 8 i 10) que han passat i han pogut gaudir d'una sessió de moviment en les sales del Graner. Com ja hem esmentat anteriorment, tot i que hem fet una comunicació especial a les escoles amb què treballem, l'assistència de famílies els fills de les quals participen en el programa Caixa d'eines ha estat molt baix.

En el cas de Fora de Joc, el cicle destinat als joves del barri, fora de l'horari escolar, cal destacar que s'ha fet molta feina de: passa classe, de fulletons explicatius i que l'assistència autònoma encara no és una realitat. Tot i així, podem afirmar que la voluntat és de continuar creant aquests espais i fomentar la participació, que només necessita de més temps perquè es consolidi i es crei l'hàbit necessari perquè succeeixi.

Totes aquestes accions així com la publicació de les dues notícies, recollint part del procés a l'aula, han estat publicades a les diferents xarxes socials del Graner, amb la participació i complicitat de Raquel Tomàs en l'àrea de comunicació.

1.6 Conclusions

Marina Garcés en el llibre *Pedagogies i emancipació*, cita a Gregory Bateson, postulant una paradoxa irresoluble; diu que per educar cal mantenir-se en la tensió del doble vincle, és a dir, apareix la necessitat de respondre a ordres contradictòries que no s'anul·len entre si. Una de les més doloroses potser, és la de què “allò que és important en l'educació difícilment pot verificar-se en els seus èxits”. Què és allò que veritablement ens importa?

Aquesta és la pregunta que es posa en joc en cada aprenentatge i en cada projecte educatiu, des del compromís d'haver de formular-ne les respostes en un món que no podem posar a zero. Aquesta, certament, ha estat una de les sensacions amb què m'he trobat, coratjosa i frustrant alhora.

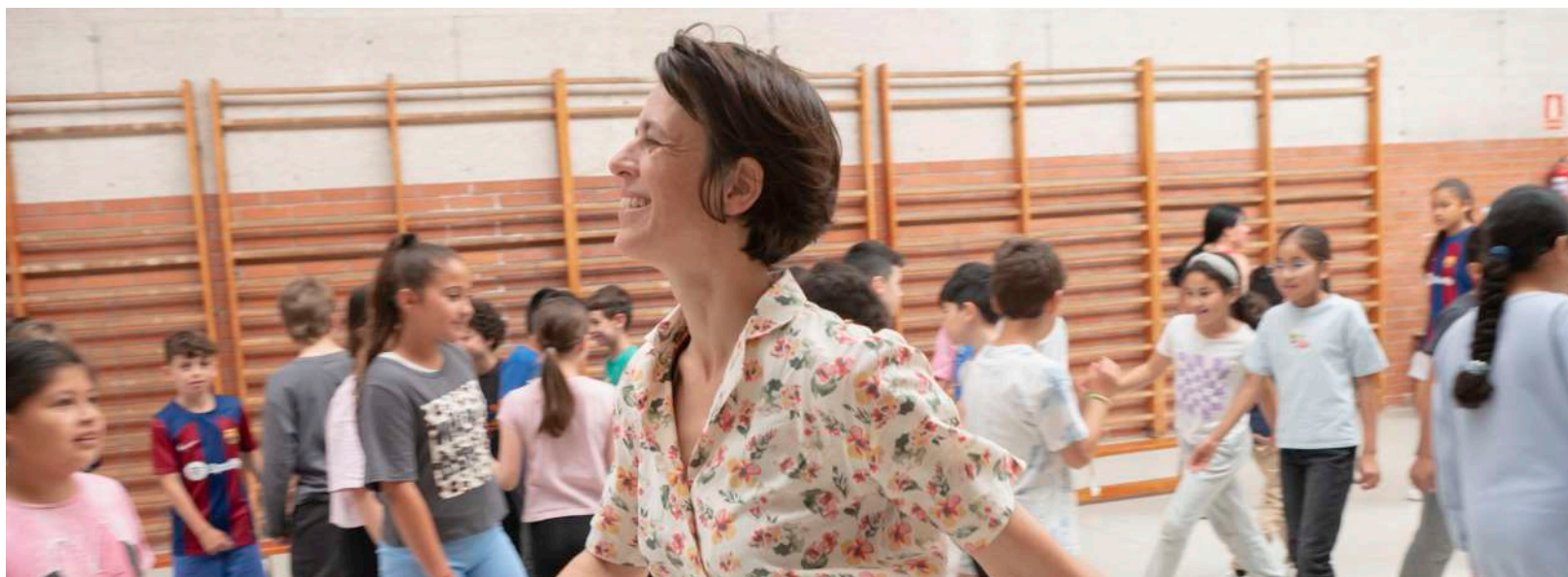
L'educació és una labor pacient i persistent que es pot entendre com un camí d'alliberament o d'accés a un estadi superior de l'existència material i espiritual, és a dir, encarnar en una transformació subjectiva.

Sovint és la fricció entre fets irresolubles on ens hem de situar en projectes complexos i demanants, com aquests i això es procura des de una mirada àmplia i oberta, assumint renúncies i sense anhels massa pretensiosos, això sí sense perdre l'ambició.

M'he fet moltes preguntes i per tant, no tenc cap dubte que l'experiència al llarg d'aquests tres anys com a responsable de la coordinació del projecte educatiu m'ha encoratjat i ha contribuït a situar-me en el lloc que ara desig estar com a coreògrafa, intèrpret i medidora.

He fet política cultural, amb la convicció que aquesta es fa des de tocar de ple el territori artístic del saber-se en l'entramat social sensible.

Per a mi, ha estat transformador. Gràcies a totes!

1.7 Comunicació / Materials

Des de comunicació del Graner el curs 23-24 no s'ha pogut fer un seguiment tan exhaustiu dels processos que estaven desenvolupant-se a l'aula degut a que la persona encarregada de la comunicació i, a més a més, coneixedora àmpliament del programa educatiu no va estar contractada de setembre 2023 fins a març 2024, que es va reincorporar. Això ha fet que s'hagi fet un seguiment intern des de l'equipament però no s'hagi visibilitzat ni creat continguts noticiables durant el curs. Per tant, tots els esforços es van centrar en acompanyar les jornades EN TRÀNSIT, donar-los cobertura (fotografies d'arxiu i contingut específic per a les xarxes socials) i realitzar bons materials audiovisuals que deixessin petjada i serveixin per fer una valoració i una transmissió de coneixement del que ha estat el curs 2023-24.

<https://granerbcn.cat/educatiu/caixa-deines-curs-2023-24/>

En el cas concret de la Clàudia Solwat s'ha realitzat una peça més global amb la idea de recollir, valoracions de diferents veus sobre el projecte després de tres anys de continuïtat.

MATERIALS DE COMUNICACIÓ / CONTINGUTS:

- Mireia de Querol - Escola SEAT - Galeria fotogràfica / Programa de mà
<https://flic.kr/s/aHBqjBLfdE>
- Clàudia Solwat - Escola Pau Vila - Vídeo-resum amb valoracions per part de direcció, docència i creadora i imatges de les sessions
<https://vimeo.com/988791391>
- Joao Lima - Institut Montjuïc - Vídeo amb creador i alumne i imatges de la presentació a En Trànsit (password: JoaoMontjuic)
<https://vimeo.com/1017025558>
- Maria Ferrer - Institut Domènech i Montaner - Vídeo amb creadora i docent i imatges de la presentació a En Trànsit.
<https://vimeo.com/977764240>

2 . RELATORIES DELS PROJECTES EN ELS CENTRES EDUCATIUS

- ESCOLA PAU VILA
El teu cos (en transformació) el teu mestre.
Per Clàudia SolWat.
- ESCOLA SEAT
Jocs i joguines
Per Mireia de Querol (Col·lectiu Big Bouncers)
- INSTITUT LLUÍS DOMÈNECH I MONTANER
Pul(s)ions
Per Maria Ferrer
- INSTITUT MONTJUÏC
(Sense títol)
Per Joao Lima

MEMÒRIA
CURS 2023-24

EL GRANER
CAIXA D'EINES
ESCOLA PAU VILA

El teu cos en transformació, el teu mestre

CLAUDIA SOLWAT

EL TEU COS EN TRANSFORMACIÓ EL TEU MESTRE

EL TEU COS EL TEU MESTRE és un projecte que s'ha desenvolupat al llarg de 3 cursos escolars a l'escola Pau Vila de Barcelona sota el paraigua de Caixa d'Eines/Pla de Barris i amb la mediació del centre de creació El Graner.

El seu objectiu principal és apropar l'anatomia i el coneixement del cos d'una forma vivencial, experiencial i tridimensional completant i reforçant alguns objectius del currículum escolar*, oferint i compartint eines pedagògiques a les mestres implicades en el procès.

** En el apartat de cultura científica el currículum escolar diu que ofereix una visió sobre el funcionament del cos humà i l'adquisició d'hàbits saludables, les relacions que s'estableixen entre els éssers vius amb l'entorn en el qual viuen, així com l'efecte de les forces i l'energia sobre la matèria i els objectes de l'entorn.*

Competència específica: Conèixer i prendre consciència del propi cos, de les emocions i sentiments propis i aliens, a partir de l'adquisició d'hàbits fonamentats en coneixements científics, per aconseguir el benestar físic i emocional i afavorir la convivència.

També menciona per a alumnes de 5è i 6è: SABERS. Entesa dels aspectes bàsics de les funcions vitals de l'ésser humà des d'una perspectiva

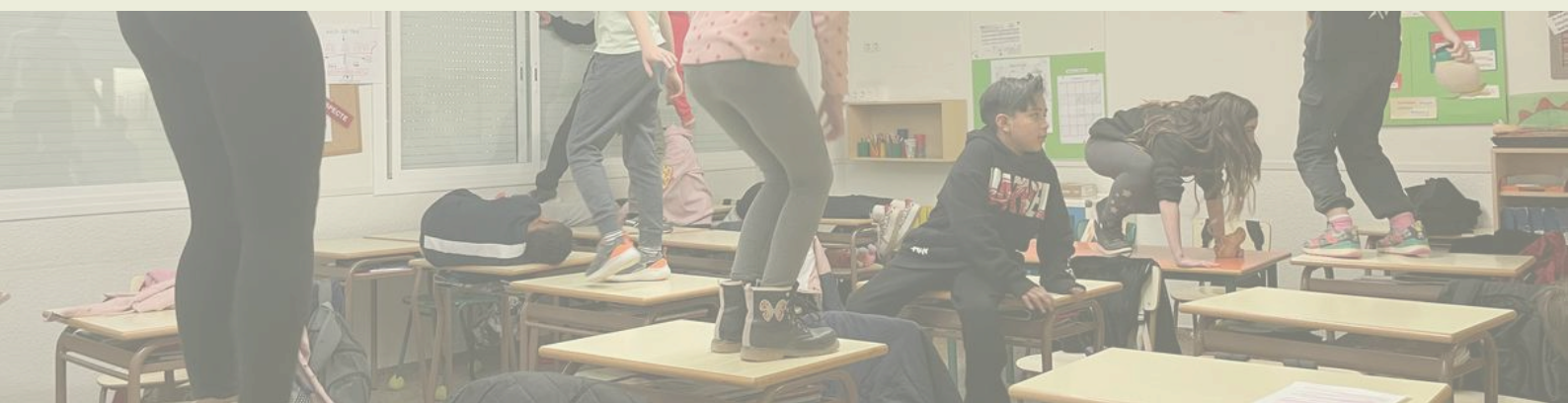
integrada: obtenció d'energia, relació amb l'entorn i perpetuació de l'espècie. -Coneixença dels canvis físics, emocionals i socials que comporta la pubertat i l'adolescència per acceptar-los de forma positiva tant en un mateix com en l'altre.

OBJECTIUS

- Aconseguir una definició comú i individual del cos humà
- Qüestionar-se, explorar, i parlar sobre el cos
- Entendre que el cos humà és una unitat
- Crear hàbits i pràctiques de moviment saludables.
- Tenir una vivència integrada del propi cos
- Descobrir plegades de forma somàtica i empírica
- Apropar-se al cos de forma científica i artística.
- Generar espais per a compartir vivències, descobriments o preguntes.
- Respectar les necessitats de moviment i expressió.
- Poder ampliar els coneixements adquirits al llarg del currículum escolar.
- Tenir una vivència integrada del propi cos en transformació. Entendre “què m'està passant”

METODOLOGIA

- Els alumnes conformen un equip de investigació i experimentació al voltant del cos, on elles i ells son els experts del seu propi cos.
- Les sessions es plantegen per a explorar una zona del cos en concret, un sistema o bé la relació entre dos sistemes.
- Les propostes aniran encaminades i dirigides a explorar una secció del cos o una particularitat d'aquest sense perdre de vista la unitat.
- Es recullen els coneixements previs de la temàtica de la sessió a l'inici i les conclusions o descobriments al finalitzar a una llibreta personal
- El moviment ajudarà a expandir, integrar i a despertar altres maneres d'apropar-se al coneixement del cos
- Les participants tindran espai per al moviment lliure i el pensament lliure.
- Els infants tindran espai per a participar en el contingut, propostes i debats.

Sessions

Aquest curs escolar hem treballat amb alumnes de 5è i 6è de primària. Cada grup al llarg d'un trimestre en horari de tarda els dijous de 15h a 16:30. L'espai destinat per les sessions ha sigut el gimnàs on enguany ha sigut més clar el disseny, generant un espai de tertúlia, paraula, coneixement i reflexió i un altre espai d'experimentació amb el cos, moviment.

PROGRAMA CURS 2023 - 24

Al llarg del curs hem treballat a partir del sistemes del cos.

- SISTEMA ESQUELÈTIC
- SISTEMA ARTICULAR
- SISTEMA MUSCULAR
- SISTEMA FASCIAL
- SISTEMA NERVIÓS
- SISTEMA RESPIRATORI en relació amb el SISTEMA CIRCULATORI
- SISTEMA DIGESTIU i SISTEMA EXCRETOR
- SISTEMA REPRODUCTOR

En el següent link es pot consultar el diari de les sessions diferenciades per grups d'aquest curs:

sessions 23-24:

https://docs.google.com/document/d/1GCeQRbJts_OywtrrAqfjb741swTzVrUNfBQKbRIVBHs/edit?usp=share_link

VALORACIÓ I CONCLUSIONS

Per mi la potència d'aquest curs ha sigut donar importància al moment vital de les participants i dissenyar el programa per tal de que les sessions, en especial la última sessió es pogués posar el focus en l'aparell reproductor, en tota la transformació que està patint el cos i que poguéssin entendre de on, com, perquè succeeix aquesta transformació. El treball també permet apropiarse, preguntar i parlar des d'una mirada anatòmica i científica.

El projecte en el seu tercer any d'existència i presència ha mostrat una maduresa i una evolució palpable tant en l'ocupació de l'espai, en la relació entre alumnes i facilitadora.

La relació que s'estableix amb la mestra-tutora també ha sigut molt transformadora. En aquest cas hi ha hagut una entrega, una predisposició i una afectació clara amb la responsable del grup generant una complicitat al final del curs especial.

La mediació i recolzament del Graner i l'equip implicat ha sigut excel·lent. En tot moment m'he sentit acompanyada i això que normalment és un treball molt solitari (el fet de desenvolupar un projecte al llarg d'un curs) ha sigut un viatge compartit. Valoro molt positivament les trobades amb les altres artistes vinculades al projecte.

La possibilitat de visitar i gaudir de les instal·lacions del Graner pels alumnes és una gran oportunitat per a elles. Per a descobrir un equipament del barri, per sortir de l'aula habitual i explorar el cos en un espai dedicat al cos.

En quant al projecte "en trànsit" enguany per motius laborals no he pogut estar present a les reunions de creació i la implicació ha sigut menor. Per una banda ha sigut una oportunitat de seguir descobrint les escoles del barri de la Marina, en el meu cas he assistit a Can Clos compartint programa amb la Inefable. He sentit que m'he adaptat a les seves necessitats. Espero que els alumnes valorin aquesta trobada en una altra escola. Potser necessita més temps per a que es generin sinèrgies i resonància.

agraïments

MAGDALENA GARZÓN per l'acompanyament, per la presència, l'escolta i la seva professionalitat.

Equip del Graner per la confiança i la cura. Sonia, Paula, Conchita i Raquel.

Cristina Poll per la supervisió des de Move Anatomy.

A les artistes implicades en altres projectes del Caixa d'eines-Pla de barris / Graner per compartir experiències, neguits i eines.

A la Meritxell, tutora de 5è per la seva permeabilitat i complicitat.

MEMÒRIA DEL PROJECTE DE CAIXA D'EINES A ESCOLA SEAT 23/24

A CÀRREC DE MIREIA DE QUEROL I DURAN

Aquest curs hem treballat a l'Escola Seat amb els grups de **4rt A i 4rt B** de primària, amb els tutors **Juan Diego Arenas i Laura Gris Gil**, que repetien de l'any anterior amb el projecte de Caixa d'Eines.

Aquest any s'ha treballat d'octubre a juny, cosa que ha facilitat des del meu punt de vista una millor integració a l'escola i un treball de més llarg recorregut amb el grup. M'ha permès com a artista poder anar introduint el llenguatge de cos i la metodologia de treball paulatinament, per a poder desplegar després un procés creatiu amb els grups.

Al ser el segon any de treball amb l'escola, però canviant el grup d'edat, i amb la idea d'afavorir un diàleg entre el propi treball curricular de l'escola i la proposta artística, vam fer una sèrie de reunions a l'inici de curs per a determinar un eix temàtic que fos un punt de confluència.

Des de l'escola ens van explicar que el seu eix temàtic general del curs, a través del qual s'articulaven diferents projectes i activitats era el de **JOCS I JOGUINES**.

Vam identificar aquest com un eix interessant a desplegar, relacionant-lo amb la meua recerca artística, que casualment es trobava en un moment on ressonava molt la idea de joc com a eina d'aprenentatge i de recerca a través del moviment.

També es va comentar la idea de treballar el vincle amb les famílies, sent la majoria d'orígens culturals molt diversos, i aprofitar i posar en valor aquesta riquesa cultural a través de la idea de recollir els **jocs tradicionals de diferents parts del món**. Amb aquesta idea es volia aprofundir en les relacions intergeneracionals, la connexió de les famílies amb l'escola, i la connexió del projecte del Graner amb el barri a través d'aquest vincle amb les famílies.

Un altre element de confluència que vam identificar va ser que a l'aula durant el primer semestre estarien treballant **l'aparell locomotor**. D'aquesta manera vam poder vincular el treball de reconeixement del propi cos a través del tacte i de com s'anomena cada part del cos, integrant-ho sobretot a la primera part de les sessions, on es desperta i prepara el cos per moure's.

Vam iniciar les sessions el **4 d'octubre**.

Aquest dia vam fer una presentació on jo vaig explicar qui sóc i què ens disposàvem a fer: treballar amb el cos i el moviment com a eina per expressar-nos. També vam explicar com aquest treball es desplegaria en un procés creatiu: "provarem idees i exercicis per a construir alguna proposta que mostrarem a final de curs."

En aquestes primeres sessions, vam **introduir dinàmiques i jocs de coneixença** com una ronda de noms i moviment o el joc de la fletxa, que porta a reconèixer's i despertar l'agilitat del cos, la mirada i la veu.

Vam treballar també per exemple la **consciència espacial i del cos**, a través de l'acció de caminar per l'espai, fent l'acció corporal a diferents velocitats, connectant-se

amb l'escolta de grup. Aquest treball de l'escolta del grup ha estat un focus important del treball al llarg de tot el curs.

Hem anat desplegant també un treball en relació a les **diferents parts del cos**: de reconeixement del propi cos, de la mobilitat de cada part del cos. Vam focalitzar en una part del cos o altra al llarg de diferents sessions, sobretot desplegant el focus en mans i peus cap a diferents dinàmiques i estratègies de joc.

Dins d'aquesta recerca vam treballar també la idea de còpia, seguir, i la capacitat de **dialogar i arribar a un lideratge** compartit.

Vam seguir vinculant el treball amb diferents parts del cos relacionant-la amb la **consciència espacial**, a través per exemple del joc de picar la mà o el peu cada vegada a un punt diferent de l'espai.

I des del focus de mans i peus vam introduir la idea del **suport**, i de quina manera el nostre cos troba el seu suport amb el terra i quines possibilitat de moviment es despleguen d'aquest treball.

Gairebé en cada sessió, tot i la dificultat per fer-se tan curta una hora, vam introduir el treball de **relaxació**: a través del contacte amb el propi cos, la idea de descansar les diferents parts del cos al terra i percebre i escoltar la respiració del propi cos.

Vaig observar com aquest treball era molt revelador de l'estat de cada infant, com a alguns els era molt difícil calmar-se i descansar i en altres s'observava una gran necessitat de poder aprofitar un moment com aquest per a recollir-se i calmar-se.

Cap a mitjans d'octubre vam aprofitar una sessió en la que ens acompanyava la Magdalena Garzón, per a provar d'exercitar el fet que **ells expliquessin alguns dels exercicis fets** fins ara. El propi exercici de recordar i explicar va ser molt interessant per veure què havien integrat i com, i alhora aclarir alguns aspectes importants de cada exercici, per poder aprofundir el focus de treball que cada dinàmica o joc proposa.

Seguint aquesta dinàmica, vam començar a introduir la idea de **variació o versió dels paràmetres d'un joc**. Aquesta ha estat una idea que després hem desplegat al llarg del procés creatiu, i que al meu entendre ajuda molt a estimular la capacitat d'anàlisi, l'exercici comunicatiu i alhora desperta la ment creativa.

Un **exemple del desplegament d'un exercici** a través de la idea de versió, proposat en aquest cas per mi seria: des de la proposta d'identificar quin número de suports puc posar a terra (contant mans, peus i cap), vam evolucionar-ho a treballar per exemple amb 2 o 3 suports, que no es poden aixecar mai de terra, i quin repte corporal, de coordinació i motriu això implicava.

Un altre element que vam treballar durant el mes de novembre, sumat al desplegament de les propostes anteriors va ser el treball de **moldejar un cos** com si

fos una escultura. Vam treballar la idea de l'escultura de filferro, explicant que és un material que es pot moure per agafar formes diferents, però no és rígid ni es descomposa. El treball també s'enfocava en la idea de ser delicat i amable en el **contacte amb un altre cos**, a aprendre a comunicar-se a través del tacte.

A inicis de novembre es va incorporar al projecte i a les sessions la Judit Gelabert, alumna de Pedagogia de la dansa de l'Institut del Teatre, que ens acompanyaria durant tot el curs fent de suport durant les sessions i compartint la preparació i planificació del treball.

Durant el mes de novembre vam introduir un element nou a les sessions, una **CAIXA**, que ens proposava un format de joc, introduint el component d'aleatorietat, propi de molts formats de joc.

Vam elaborar una llista de jocs, escrits en papers separats i acompanyats d'un grafisme que representava cada joc. Els **jocs recollits dins la caixa** van ser:

- Fletxa
- Velocitats
- Mirall
- Xocar mà i peu a l'espai
- 4,3,2,1 punts de suport
- Peus i/o mans no es poden aixecar del terra
- Fil de ferro

Un cop identificats i explicats de nou, vam començar a posar en pràctica el joc aleatori de la caixa com a nova estructura de les sessions.

Feiem un escalfament, passant per les diferents parts del cos a través del contacte, reconeixent-les, posant-los un nom i mobilitzant-les, i després activàvem el joc de la caixa.

Un segon pas que vam fer a partir d'aquesta estructura de les sessions, va ser el de proposar **una versió dels jocs de la caixa**, elaborant una versió del joc que sortís aleatòriament de la caixa i proposant un altre joc que se li assemblava o que introduïa algun altre ingredient dins el mateix joc.

Per a cada joc de la caixa jo en tenia una versió nova preparada.

- Fletxa es convertia en *Muibridge* (treball de direcció i trajectòria)
- Velocitats es convertia en *uníson d'accions* (treball d'escolta de grup)
- Xocar mà i peu es convertia en *diferents parts del cos* (treball amb altres parts del cos)
- 4/3/2/1 es girava al revés, un fa el moviment i l'altre diu els punts (treball de llegir el moviment de l'altre)
- Fil de ferro es convertia en *Paisatge d'estàtues* (moviment-pausa i canvis de paisatge per substitució).

Després de desenvolupar aquest treball durant algunes sessions, durant els mesos de novembre i inicis de desembre, vam introduir la idea de **recollir jocs de grup** que els propis infants coneixien i practicaven durant l'esbarjo.

Vam dedicar una sessió a proposar jocs, i a través d'una dinàmica de votacions, cada grup en va escollir dos per a posar-los en pràctica.

Un cop recollits els jocs escollits, vam dedicar una sessió a **versionar els jocs de grup** i esbarjo: combinant paràmetres de diferents jocs, afegint limitacions o components concrets a cada versió, per a extreure'n un **nou joc de grup inventat**, al qual li vam posar un nom.

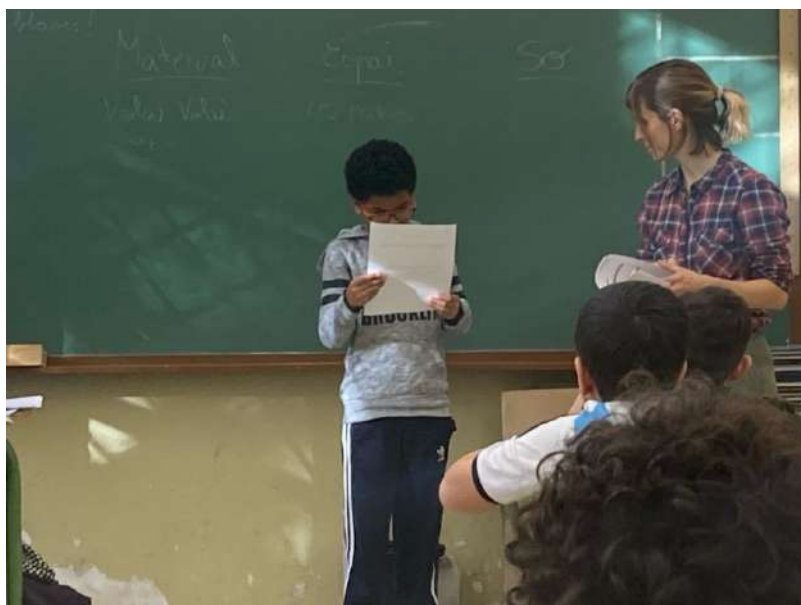
Alguns jocs que van sortir van ser: "l'aranya zombie", "tiro de niveles".

El fet de posar el focus en els jocs de grup, recollint i versionant els propis jocs que els infants feien al pati, tenia la intenció de treballar amb els paràmetres compositius i coreogràfics de les dinàmiques de grup, aprofitant la idea de les regles del joc per organitzar una acció dels cossos en moviment a l'espai i estimular les capacitats d'escolta de grup, d'estimulació motriu, i estimulació de la capacitat expressiva i creativa de cada infant.

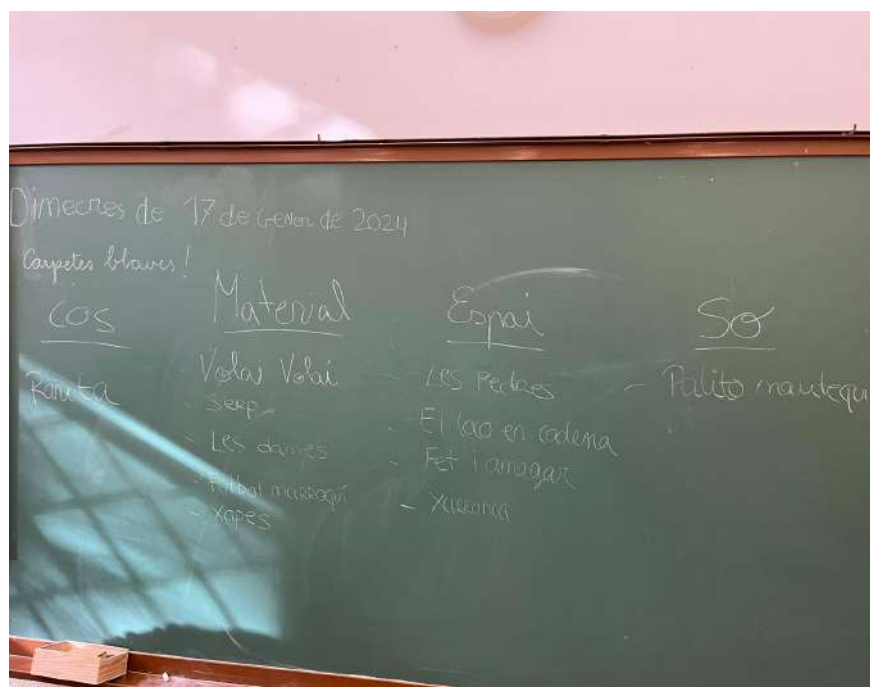
Vam fer una reunió de seguiment amb els tutors durant el primer trimestre del curs, i allà vam concretar la proposta feta a inici de curs de poder **vincular a la família** de cada un dels infants amb el procés de treball. Vam proposar de demanar-los si recordaven algun **joc del seu lloc d'origen**, i els vam demanar com a tasca per fer durant les vacances de Nadal: redactar una **FITXA DEL JOC**, on recollissin aquesta informació.

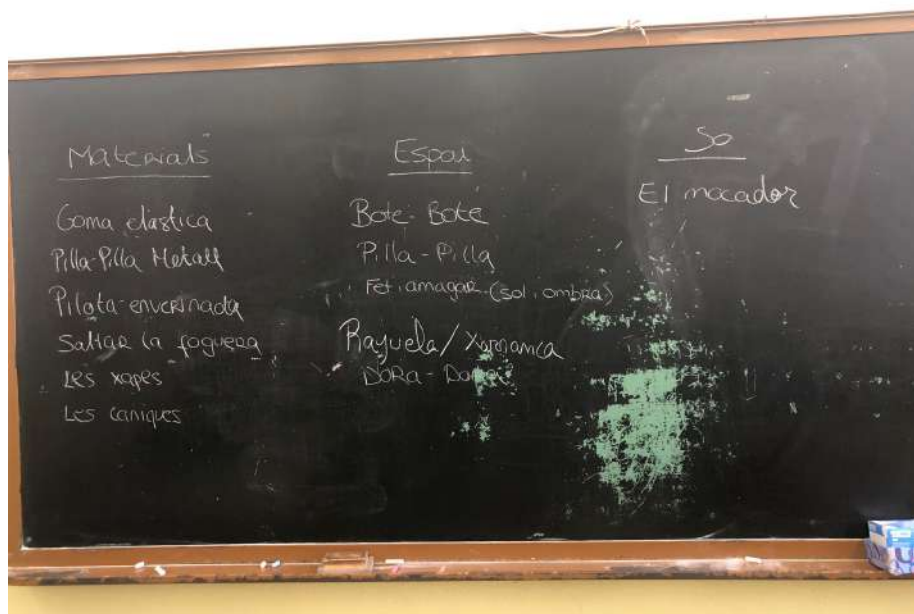
Així que vam marxar de vacances amb aquesta tasca per entregar-la a la tornada al gener.

Al tornar de vacances al **gener**, vam començar recollint la tasca proposada per les vacances, de manera que cada infant pogués explicar el joc als seus companys. Aquest va ser un exercici d'expressió oral que vam fer a l'espai de l'aula.

Mentre explicàvem els diferents jocs recollits, anomenant el seu nom, lloc d'origen, qui l'ha explicat (avi/a, pare/mare, familiar), també els vam classificar observant si l'element principal de cada joc era: el material de joc, l'espai o el so/la veu.

Un cop fet aquest exercici de compartir la tasca, vam tornar a treballar a l'espai del gimnàs, i vam proposar recordar, posar en pràctica i intercanviar els **jocs de grup inventats** que havíem dissenyat abans de marxar de vacances.

També vam dedicar algunes sessions a **modificar alguns dels paràmetres** de cada un dels jocs per a donar-los més dinamisme, i treballar indirectament algun paràmetre coreogràfic i corporal, com per exemple: el moviment a diferents nivells (terra, mig o alt), el ritme i agilitat del joc, l'escolta del grup, etc.

A finals de gener vam fer una sessió al Graner, a la sala M, que ens va servir per a conèixer una mica millor l'espai, l'edifici, i què s'hi fa a un centre de creació de dansa. Vam poder fer-hi algunes sessions, que també ens van permetre poder treballar en un espai diàfan, amb terra de dansa, i unes condicions que afavoreixen molt el treball amb el cos, la concentració i la creativitat pròpia del treball de moviment.

Seguint amb aquesta idea de **VERSÍO**, vam proposar recollir alguns dels jocs tradicionals que ens havien explicat les famílies, per a començar a adaptar-los, canviant alguns paràmetres i introduint-hi elements propis del treball de cos i moviment que ens interessava desplegar a través dels paràmetres compositius del propi joc.

Un exemple d'aquest treball va ser el del **joc del mocador**, al qual li vam introduir l'element del desplaçament amb moviments a diferents nivells, i del qual també vam decidir eliminar l'element d'eliminació del joc.

Un aspecte destacat de treballar a partir de jocs de grup coneguts pels infants va ser justament el fet que en la majoria de jocs **l'element competitiu**, el de guanyar o perdre, es feia molt present. Vam insistir molt en la idea que estàvem fent una versió del joc per a transformar-lo en una composició coreogràfica, on la **col·laboració i la construcció conjunta** eren el valor principal.

Un altre joc que vam aprofitar per versionar va ser el de la **goma elàstica**, amb la qual vam explorar diferents versions que treballaven aspectes com el ritme, la coordinació a diferents nivells i la velocitat del moviment. El treball amb aquest element és un exemple de desenvolupament en el procés creatiu, ja que ens va portar a crear una instal·lació, una xarxa amb trapillo amb els bancs i les espatlles del gimnàs que va acabar format part de la composició final.

Durant aquest primer trimestre de l'any, segon trimestre del curs, ens vam endinsar com he esmentat en el procés creatiu, per a desenvolupar una **PARTITURA DE JOCS**, una composició coreogràfica que recollís alguns dels elements treballats a l'aula, per a poder mostrar-los al públic que vindria durant les Jornades en Trànsit.

Vam decidir que cada grup treballaria una partitura diferent que recollia jocs i composicions diferents. En aquestes partitures vam recollir, sempre a través de la idea de versió, treball de pautes de moviment proposades per mi i treballades al llarg del curs, combinades amb jocs de grup versionats i inventats pels propis infants, i jocs tradicionals recollits de les converses amb les famílies, també versionats a través d'una lectura compositiva i coreogràfica.

Aquest procés ens ha portat també per moments creatius i propostes compositives que finalment no van tenir cabuda a la mostra final, com per exemple el treball de construir un paisatge amb el material de psicomotricitat (posant en relació el cos, l'objecte i l'espai), combinat amb el joc d'amagar (fred, calent), i la proposta de moviment d'un grup a l'espai (estol d'ocells).

Aquest exemple el destaco per a posar en valor la **riquesa del procés creatiu**, més enllà d'un resultat final concret, que sempre ha estat present en la filosofia del projecte Caixa d'Eines, i que ens ajuda a entendre el valor de la recerca creativa, com un laboratori d'aprenentatges i descobertes que va més enllà d'un producte o resultat final concret.

Durant els mesos d'abril i maig vam dedicar-nos a **construir les dues partitures**, una per a cada grup, practicar-les, coreografiar-les i anar polint els detalls.

En aquest procés de composició coreogràfica es van posar en joc nous elements, més propis del **treball escènic** com el treball amb una selecció de músiques escollida per a la composició, la línia temporal de l'acció, les transicions entre una acció i la següent, etc.

Durant aquestes darreres sessions vam parlar també de la presència, de posar el cos en joc i silenciar les paraules o comentaris innecessaris, la idea de connectar amb el grup, i comunicar des del cos. Algunes d'aquestes indicacions les vam recollir com a instruccions del joc que els alumnes van exposar durant presentació de les partitures el dia de les Jornades en Trànsit.

Penso que l'exercici de mostrar una acció conjunta davant un públic, amb la presència de les famílies i alumnes d'altres escoles, va ser una experiència molt positiva pels infants, una ocasió per posar en pràctica l'experiència de ser mirat, i l'exercici de coordinació amb el grup que la proposta implica.

Personalment he vist els infants gaudir, també descobrir possibilitats motrius, expressar-se, comunicar-se i explorar maneres diferents d'aproximar-se a la creativitat a través del cos.

M'hagués agradat poder fer una sessió de tancament amb el grup que no va ser possible per qüestions de calendari, per a recollir les seves impressions i fer una valoració conjunta del treball i despedir-nos amb més tranquil·litat.

A banda d'això m'agradaria expressar que l'experiència del projecte Caixa d'Eines aquests dos anys a l'escola ha estat molt positiva, per a mi com a artista i docent, i penso que també per al centre com a experiència d'abordatge de l'art del moviment com a eina educativa.

Només per acabar volia també posar en valor les activitats paral·leles que s'han realitzat al Graner amb l'escola com han estat: el taller Petit Format que es va realitzar un dissabte obert a famílies del barri, on hi va assistir una de les alumnes del grup amb la seva mare; la formació per a docents guiada per la Sílvia Sant Funck on hi va assistir el tutor Juan Diego Arenas; i l'experiència artística de l'espectacle Dit Dit d'Aimar Pérez Galí, a la sala gran del Graner on hi van assistir els dos grups de 4rt.

Penso que aquestes altres activitats expandeixen la vinculació entre la creació artística i la pedagogia, apropen la cultura a infants i famílies i son molt interessants per a vincular el centre educatiu amb les entitats culturals del barri.

Mireia de Querol i Duran

Coreògrafa, intèrpret i docent en l'àmbit de les arts del moviment.

MEMÒRIA GENER-JUNY 2024

EL GRANER - CAIXA D'EINES|PLA DE BARRIS

INS DOMENECH I MONTANER

PUL(S)IONS

ARTISTA: MARIA FERRER

DOCENT DE REFERÈNCIA: ADA VÀZQUEZ

MEDIACIÓ: MAGDALENA GARZÓN

Índex

01

Context

- 1.0 - Introducció
- 1.2 - Visió general

03

Metodologia

- 1.0 - Cóm hem treballat?
- 1.2 - Accions , activitats dutes a terme durant el segon i tercer trimestre del curs 23/24

02

Objectius

- 2.0 - Objectius generals del programa Caixa d'Eines i objectius específics per l'INS Domenech i Montaner 2024.

04

Reflexions i Galeria d'Imatges

- 2.0 - Reflexions; espai, vincle, docent/artista, temps.
- 2.2 - Galeria Imatges i enllaç a material audiovisual

Context

La Caixa d'Eines centra la seva acció en la introducció de pràctiques artístiques dins el currículum escolar, amb l'objectiu de reduir les desigualtats culturals, articulant l'educació formal, la no formal i la comunitat, en base a quatre pilars: la transversalitat, l'equitat, el co-disseny i la sostenibilitat.

Al gener 2024, vaig començar la meua segona intervenció/experiència com artista dels educatius del Graner vinculada a l'IES Domènech i Montaner, més específicament amb les alumnxs de 2 de l'ESO de l'optativa Activart.

En aquest projecte he estat companyada en tot moment de l'Ada Vázquez, docent de referència i complice i de la Magdalena Garzón, encarregada de la mediació de tots els projectes educatius del Graner.

Comptar amb el suport de la mediació de la Magdalena ha estat molt important per a mi, m'ha fet sentir acompanyada quan necessitava compartir impressions, ha nodrit la relació del projecte amb el centre educatiu des d'una altra dimensió i m'ha fet sentir-me més connectada amb Graner (treballem a les aules del centre i no a Graner no normalment) i ho ha fet sempre des d'una posició de generositat, escolta i reflexió.

PUL(S)IONS - punt de partida

Explorarem l'acte d'establir un pols compartit i les emocions i sensacions que això ens genera. Serà a través de les pulsions i desitjos individuals que anirem modificant aquesta col·lectivitat, abandonant-la per a tornar a ella.

El flux entre l'uníson i la improvisació individual ens ajudaran a escriure una partitura comuna en la qual reflexionarem sobre la sensació de pertinença, allò que ens uneix i l'espai que existeix per a la diferència en la nostra societat.

Tot aquest abordatge es farà des del moviment i en constant diàleg amb referents visuals i sonors que ens evoquin aquestes pulsions.

pul(s) ions a l'IES Domènech i Montaner

Objectius

Objectius Generals

- Introduir les pràctiques artístiques dins el currículum escolar.
- Reduir les desigualtats culturals, articulant l'educació formal, la no formal i la comunitat

O.E.1

- Introduir la pràctica corporal, el moviment, la dansa dins l'espai educatiu de l'IES Domènech i Montaner i establir un vincle amb els eixos d'interès de les arts plàstiques i visuals

O.E.2

- Entendre la creativitat com a eina, com una forma d'expressió així com entendre i fer part del que significa un procés creatiu.

O.E.3

- Enriquir el vocabulari i l'experiència de l'alumnat en allò que té a veure amb la nostra professió així com "desxifrar" El Graner i el que es fa a un centre de creació artística.

O.E.4

- Enfortir els vincles entre els participants i amb ells i elles mateixes.

Què hem fet?

Des d'on?

Hem treballat des d'allò emocional i corporal i ho hem vinculat al ritme. Al ritme vist des d'una manera de comunicar-nos i d'existir, també com un joc... un joc de preguntes i respostes, un joc d'improvisació, un joc d'escolta de bases rítmiques i apropiació corporal d'aquestes.

Hem treballat molt sobre la idea de les individualitats i el que fa que es generi col·lectivitat. He treballat des de fomentar que cadascú investigués sobre el seu propi moviment, l'acceptació de la diversitat i la riquesa d'aquesta.

Hem aplicat tècniques que fan servir els músics per enriquir les seves creacions i a través d'aquestes hem treballat la creació instantània.

El com ens sentim abans i després ha estat sempre present i tingut en compte per gestionar la sessió d'una manera u altra.

Ha estat un any/curs preciós. Un grup espectacular que ha fet tot el que ha pogut per endinsar-se en les propostes que hem anat desenvolupant. Un grup que s'ha cuidat molt entre ells i elles,, que s'han donat suport i on la comunicació flueix. Un grup que m'ha fet pensar i que ha sigut honest amb mi quan les coses anaven en una línia que no era l'esperada. Ens han regalat moments d'improvisació amb el cor obert meravellosos.

María Ferrer

Jo a casa ballo, però aquesta dansa la faig en la intimitat, en el nucli de la meva família. És per compartir el moment no tant per ser performada.

Reflexió verbal d'una de les joves

ACCIONS

- Intervenció directa. a l'aula. Acostament, sensibilització i formació envers el moviment, les arts vives i la dansa amb els i les alumnes de 2 ESO/Activart. Dues sessions setmanals de gener a juny.
- Visita al Graner, explicació del projecte Graner i realització d'una de les sessions al centre.
- Sortida cultural al Mercat de les Flors per veure la cia Guy Nader i Maria Campos. Conversa amb la cia post funció. Previa elaboració de preguntes a fer als interpres i creadors de la cia.
- Assistència a les reunions generals de CE per dur a terme les jornades En TRÀNSIT.
- Utilització de tècniques plàstiques orientades a la performance de Pul(s)ions

- Reunions de seguiment i coordinació amb la mestra Ada Vázquez i la Magdalena Garzón (mediació educatius).
- Sessions d'apropament al projecte amb el claustre de L'IES Domenech i Montaner.
- Espai de conversa i diàleg amb els i les joves al voltant del moviment, el fet creatiu.
- Recull de material fotogràfic i video per introduir a la creació. Construcció d'espais de reflexió entorn a
- Participació a 'En Trànsit' Performance al Graner + ball social com a tancament de l'any.

Reflexions en relació a...

El Temps i l'espai i el vincle

El fet de treballar amb elles dos dies a la setmana crec que va fer que la relació fos més propera. Es cert que també el fet de només tenir una hora cada dia ens deixava una mica penjats a nivell de procés... quan començaven a entrar realment en matèria, pràcticament la classe ja estava acabada i clar havíem de refer el camí l'endemà, des d'un altre lloc, potser no amb la mateixa motivació...

Tot i així, aquest fet de veure'ns dos cops per setmana, m'ha agradat. Treballant amb tants joves i infants amb els quals treballo de manera regular, aquests 2 cops a la setmana m'ha permès a mi també sentir-me més propera a elles., anar teixint la relació i, per tant, la confiança.

Ha estat un curs molt bonic, ple d'aprenentatges i de moments artístics i humans preciosos. Un gran grup, realment.

El que és una mica complicat són totes les gestions que s'han de fer cada cop que 'volem moure' als joves; sortida al Mercat de les Flors, treball al Graner, fer una volta al barri per inspirar-nos i/o contemplar possibilitats per la nostra performance...etc. Aquestes gestions són molt lentes i no podem gestionar-les nosaltres. Ho ha de fer Ada que ja de per si va carregadíssima de feina i clar... és un tema que, ens limita.

Entenc que la intervenció s'ha de fer al centre, ja que, però les sales que tenim al centre no són sales molt propícies al moviment. D'ençà que he entrat, hem treballat o al menjador o la biblioteca o la sala d'art. La sala d'art per mi és la millor, té molt bona energia, però clar, l'espai no deixa de ser petit. I és per això que molaria molt poder establir relacions amb centres on si podem fer les sessions més corporals, on podem saltar, córrer, anar a terra...etc

Reflexions en relació a...

El Temps i l'espai i el vincle

Crec que aquest any, al tenir un grup tan potent he estat massa ambiciosa en quant a la mostra que fariem. Encara em costa limitar-me una mica al veure tan potencial. El problema o més que un problema, la realitat, es que aquest potencial, aquets moments de llum no estan disponibles sempre. Es a dir treballem des de la inestabilitat i la no regularitat, facetes propies a la pre-adolescència.

I clar, de cara a fer una mostra a public aixó no ens juga a favor.

Amb l'Ada i la Magdalena ho comentàvemhem vist tanta bellesa durant el curs a totes les pràctiques artístiques des de l'intimitat de la sala!

El dia de la mostra, no obstant això, es van fer com diem 'bicho bola'. Estaven tancats, agobiats i amb molta vergonya. i de sobte tot allò que havíem treballat el van haver de lluitar molt en comptes de fer-ho de manera natural, amb ganes...és ahí quan veig que potser una peça més curta potser els hi donaria un marc de joc diferent on si tenen un d'aquets dies ...puguin salvar i que no es sentin malament al acabar.

Valoració de la mostra i recull impressions dels alumnes.

Els joves van dir després de la mostra:

- Ens hagués agradat fer una prèvia per estar més en confiança amb el grup de l'altre institut.
- De sobte l'espai era enorme i tot es quedava super petit. No estem acostumats a treballar en espai tan gran i no ho vam saber aprofitar en aquell moment. Ens hagués agradat tenir més temps de treball a la sala gran que és on ho vam fer.
- No sé si estem preparats per fer una mostra, no sé si és necessari. Ens sentíem molt nerviosos.

Des del meu punt de vista:

Crec que la sessió va començar més des del cap i no tant des del cos. Crec que hauriem d'haver generat un espai més de connexió amb el cos i les sensacions des del principi i després poc a poc potser passar a una part més reflexiva. També, es cert que jo vaig arribar amb tensió perquè arribava molt justa per haver perdut el tren.

A mi la veritat es que m'encantaria que els joves estiguessin amb ganes de mostrar la feina feta al llarg de l'any, que tinguessin aquesta part de compartir en qualitat d'interpres el que han fet... però sempre acaba sent complicat... fins i tot aquest any que el grup en la seva majoria era molt obert, potent i artístic i han treballat super bé.

Em demano quant d'important és per al projecte en sí aquesta mostra...de fet estic començant a teixir una idea de cara l'any vinent que crec que podria ser un intermedi prou potent sense deixar les arts vives i la dansa fora de l'equació però que no els obligui a portar a ells i elles, o no a totes, el pes de la part més performàtica.

Reflexions en relació a...

L'aprenentatge

Hem posat paraules en moviment, hem abstrèct conceptes i els hem portat al cos, han col·laborat i cooperat entre ells a través de les consignes musicals i de moviment. Han treballat el ritme des de un principi d'existència, d'arrelament, de joc. S'han fet preguntes que sense aquesta intervenció, potser mai les hi haurien fet. Han habitat els seus cossos des del seu ara i per a mi...això és l'aprenentatge. Saber que tenen una eina de comunicació més enllà de la paraula, un cos que els parla i que pot expressar idees. Han treballat la escolta, han parlat de les seves emocions, s'han donat suport en moments on havien de fer 'solos' ...s'han acompanyat.

Conceptes treballats aquets 2024

- trading 8s o 4s com un music de jazz
- call/response entre ballarins i entre ballarins i música.
- social dance / ball social
- el cos percussiu
- El cos i el seu moviment en notes llargues i curtes
- El silenci també és part de la música i del moviment
- escriptura instantania
- sequencies ritmiques
- creació plàstica amb pintura i teles.
- video dansa
- masa viva. Respiració conjunta.
- jocs d'atzar vinculats a la improvisacio
- projeccio de la veu - inventar historias a partir de las invencions de la resta
- treball de portar al cos la versió propia d'una pintura, fotografia i/o escultura
- Respiració, focus, tacte, cos actiu, mirada de l'altre.

Reflexions en relació a...

La relació docent- artista

La relació amb Ada és molt bona. Té una ment i un cos molt lliure i això és fonamental pel treball que fem. És molt bona companya. A més a més, és sempre una persona de referència entre els alumnes. Genera molta confiança i treballa molt per crear un ambient sa a l'aula.

Aquest any que entra m'agradaria trobar la manera que els nostres universos estiguin més connectats dins del projecte que realitzem. És a dir, necessito (i també els alumnes) que les arts visuals i plàstiques estiguin allà i que es relacionin amb el treball de cos i moviment.

Tinc ganes que el projecte sigui compartit d'aquesta manera. Aquest any jo he agafat més espai, tot i que ella també, i crec que seria més power si les dues treballéssim des de la nostra expertise per fer una creació conjunta, pot ser en format instal·lació.

AGENDA EXPOSICIONES

Correggio y la Ciudad Eterna

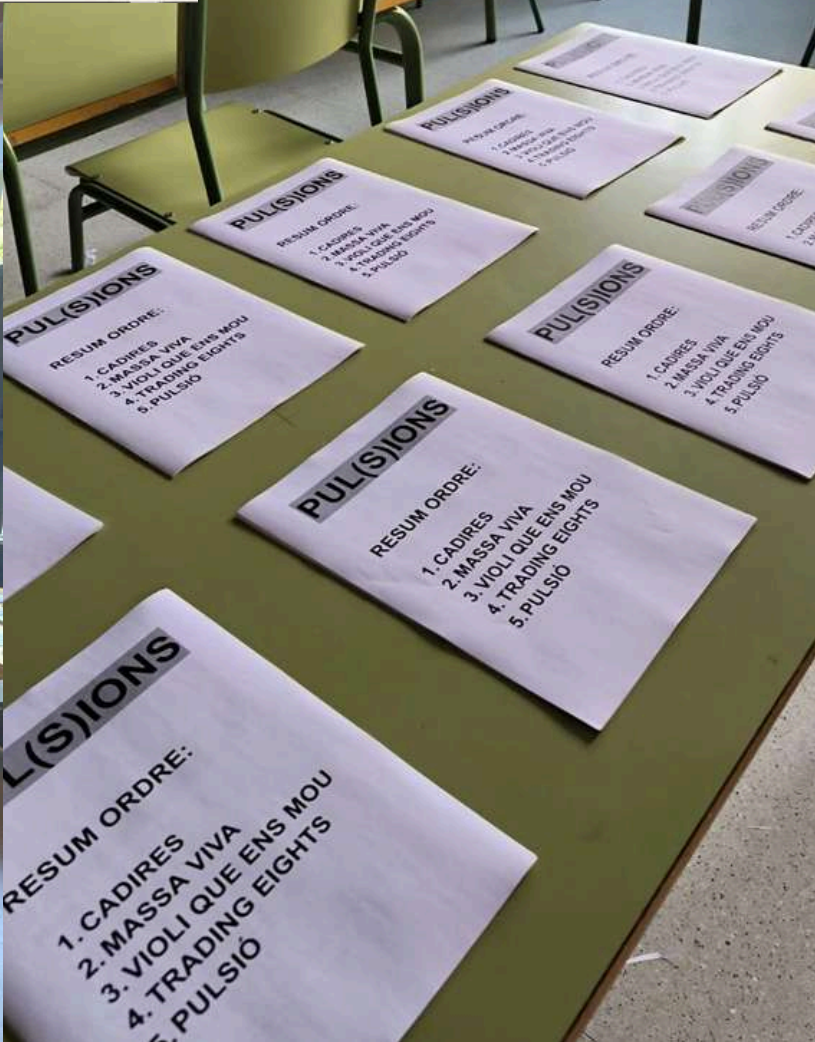
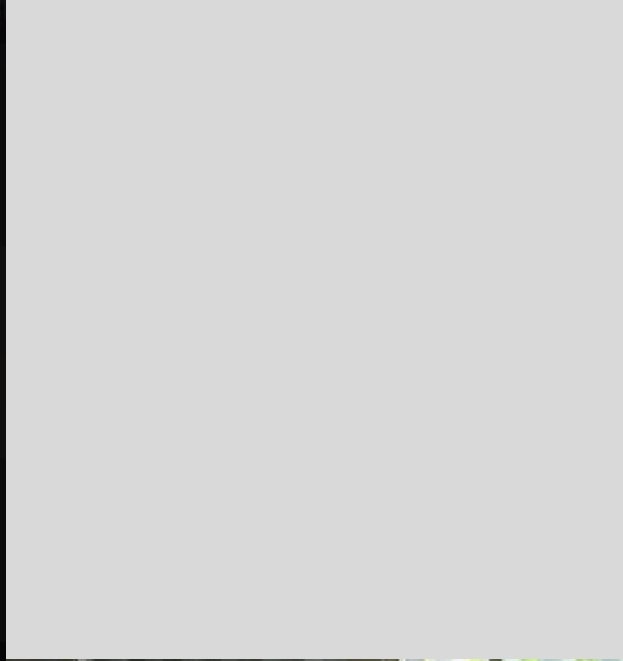
Noli me tangere, por Correggio, 1518. óleo sobre tabla, Madrid, Museo del Prado.

... para la Ciudad Eterna, se
nombró al más renombrado de
su producción: "Noli me tangere"
dividido en Correggio en su
en Roma alrededor de 1518. Al
esta obra, se le atribuye la
atribución a la obra
interpretación
romana" que confirma la
de una forma y forma de
ampliado, y se le da
propiedad artística con la
que para todos los artistas que
convirtieron en ella.
Y fue en Roma donde
Correggio pudo recibir el
las relaciones que tenía
la Antiquaria y la
Angelo. Un corregio que le
destregado en su estudio. La
suena y Roma. En esta obra
realizada, más tarde por
monumental como el de la
obra, incluido la tela y la
propiedad que le confiere

Gràcies a totes per donar-me l'oportunitat de treballar al vostre costat i aprendre molt de totes vosaltres. Gràcies per la vostra honestedat i valentia, gràcies pel vostre compromís i esforç... gràcies per fer-me riure amb les vostres coses.

Gràcies per tractar-vos tan bé entre vosaltres.

**pul (s) ions ,
Maria Ferrer
2024**

→ Els inicis d'una experiència col·lectiva

Durant aquest curs ens hem fixat algunes pautes, objectius i una temàtica central per tal d'apropar l'univers de les arts vives als joves de 3r de la ESO de l'Institut Montjuïc. L'experiència ha estat intensa: junts hem travessat un recorregut ple de interrogants i dificultats, però també ric en descobertes, aprenentatges i moments inoblidables. Ara, mirant retrospectivament mentre escric aquestes memòries, sembla que malgrat les incerteses, tot ha fet sentit. És com si el repte artístic-educatiu que hem viscut no pogués ser una altra cosa, sinó una creació col·lectiva en si mateixa. Una obra viva i efímera, en constant moviment, feta per la trobada de múltiples temporalitats, inquietuds, neguits, i és clar, plena de matisos que van més enllà de les paraules que ara intento fer servir.

Des de les primeres trobades amb el grup, hem notat que l'alumnat demostrava curiositat i motivació mesclada amb un gran desconeixement en l'àmbit de les arts vives. Això es comprensible, donada la reduïda accessibilitat als teatres i festivals dedicats als espectacles contemporanis, sobretot pel que fa als adolescents de les classes socials menys afavorides. La manca de proximitat no hauria d'implicar una dificultat en si mateixa. De fet, he pogut observar que aquesta distància semblava afavorir l'interès, la receptivitat i la participació durant les classes. Ara bé, en altres moments, era com si parléssim idiomes diferents, on els intents de comunicació donaven pas al soroll, establint una barrera difícil de superar.

→ Disseny de les sessions

Les sessions de treball han tingut lloc un cop per setmana, amb una durada total de 2h, dividides per una pausa de 30 minuts d'esbarjo. Per aquest motiu, hem dissenyat el següent format: a la primera hora ens hem dedicat a una aproximació al cos mitjançant diversos jocs coreogràfics, mentre que durant la segona hem tractat d'endinsar-nos en la composició i la reflexió sobre les practiques i continguts treballats.

Entre els objectius que ens hem enfocat durant les sessions, els eixos principals han estat:

- *Apropar la creació escènica contemporània al l'alumnat;*
- *Proporcionar un ambient i pràctiques pel coneixement del cos;*
- *Exercitar l'atenció, la sensibilitat i la reflexió al voltant de les practiques coreogràfiques;*
- *Treballar a partir de preguntes: entendre les arts vives com a forma d'encarnar qüestions personals i grupals;*
- *Ampliar el vocabulari gestual/relacional;*
- *Practicar la imaginació com a forma d'expandir l'horitzó d'expectatives dels joves;*

Amb aquestes metes, hem dissenyat una rutina de treball que pogués promoure un ambient d'aprenentatge participatiu, amb diverses possibilitats d'interacció i capaç d'articular la pràctica amb la reflexió. Tot i que les dinàmiques anaven canviant, normalment les sessions es donaven seguint aquesta estructura:

- **Benvinguda:** Breu estona per posar en comú els objectius del dia i recordar el recorregut realitzat fins al punt on ens situàvem.
- **Entrada al cos:** Moment de propiocepció, escalfament, concentració i atenció a l'altre i a tot el grup. Aquí hem fet servir pautes individuals, en parelles o amb el grup sencer. Hem treballat tant amb els ulls oberts com tancats, estirats al terra o dempeus, estirant el cos seguint un model o amb pautes somàtiques més obertes. També hem inclòs dinàmiques que afavorien la cohesió grupal i despertaven els reflexes, com el «joc de les fletxes».
- **Pautes d'improvisació i composició:** Treball a partir de jocs coreogràfics en parelles, trios o amb tot el grup. De forma lúdica, hem anat coneixent i apropiant-nos d'eines composicionals.
- **Avaluació:** Moment dedicat a reflexionar sobre l'experiència viscuda durant la sessió. Intent de posar paraules i destacar els reptes, els moments més especials i allò que volem desenvolupar en les properes sessions.
- **Relaxació:** Durant aquesta estona, tant podíem estirar-nos per escoltar una cançó, com donar i rebre massatge dels companys de classe.

→ Els reptes

Com en els processos de creacions escèniques col·lectives, on les relacions socials sovint poden donar pas a la inestabilitat i generar tensions; al llarg de la nostra experiència, també hem travessat diverses dificultats. Naturalment, aquests reptes tenien a veure amb diversos factors que afecten a l'alumnat adolescent, en específic als joves de l'INS Montjuïc.

D'entrada, entre aquestes dificultats, destaquem la **inadequació de l'espai de treball** designat per les nostres sessions. Una aula petita i fosca, plena de cadires i taules, amb el terra dur i fred i una acústica que ressonava qualsevol so de forma estrondosa. Aquest era l'ambient on ens trobàvem per activar les nostres sensibilitats, per estirar-nos al terra, moure, saltar, parlar, donar i rebre massatges, entre altres coses. És clar que l'arquitectura no es un element absolutament determinant, però també sabem que condiciona els nostres comportaments, al modelar la forma com les persones interaccionen amb els espais. Això influencia des de la circulació fins a les dinàmiques socials i sensacions de confort o restricció. Per tal de buscar alternatives, també hem treballat en altres espais, com el gimnàs i el pati de l'escola, a més de sessions especials als estudis del Graner. Aquests intents puntuals han ocasionat trobades més lleugeres.

Pel que fa a les característiques dels estudiants, ens hem trobat amb un **grup jove molt heterogeni amb poca experiència en l'àmbit artístic**. Sabem que l'adolescència es una etapa plena de canvis físics i d'adaptacions socials complexes. Dit això, com és habitual al principi del curs, el nostre alumnat ha demostrat tenir bastanta vergonya, sovint generant tensions a la hora d'exposar-se davant dels altres. No obstant, poc a poc, mitjançant la familiarització amb la pràctica coreogràfica i amb la conquesta progressiva de cohesió del grup, hem vist com hem superat aquest neguit.

Un altre aspecte actitudinal dels joves que ens ha provocat dificultats ha sigut **la dispersió**. Entenem com a natural, fins i tot saludable, que l'ambient artístic-educatiu sigui distés i que els participants puguin sentir-se a gust per actuar de forma espontània. Tot el contrari de les assignatures més rígides, la nostra disciplina començava per treure les cadires i taules de l'aula i convidar-los a moure el cos, el que per si ja es un punt de partida per un ambient lúdic. Ara bé, per moments, la dificultat en mantenir l'atenció, sumada a un cert rebuig per respectar límits socials, no han estat reptes fàcils de superar.

Entre els desafiaments, també destaquem dos factors propis de la vida contemporània, sovint interconnectats, que han ocasionat algunes dificultats pel nostre grup: **l'ús del mòbil a l'ambient educatiu i el sedentarisme juvenil**. Avui en dia es comença a parlar dels efectes negatius de l'exposició continuada als *smartphones*, i ja és comprovat el risc de reducció de l'atenció, sobretot respecte als adolescents. A l'aula hem vist com la gran majoria de joves portava els seus mòbils i feia us continuat durant les sessions. Malgrat els nostres intents de evitar-ho, això ha implicat un augment de la dispersió. Per altra banda, m'ha sorprès el rebuig, per una part significant del grup, a moure el cos. Ja sigui mitjançant exercicis senzills, estiraments o jocs coreogràfics, sovint la reacció de l'alumnat demostrava una manca d'hàbits físics més enllà de caminar o seure, i molt poca resistència per dur a terme aquestes pautes. Tot i que, aquests factors han sigut desafiaments difícils, en certa mesura, penso que hem pogut incidir de forma positiva amb les pràctiques compartides.

→ **Avaluació tàndem Carme Pons**

Malgrat aquests desafiaments, hem tingut la gran sort de compartir docència amb la Carme Pons, mestra d'anglès i cap d'estudis de l'INS Montjuïc. Tenir-la al costat durant tot el nostre recorregut ens ha fet la vida més fàcil i agradable. La Carme té molta experiència amb joves, coneix bé el projecte Caixa d'Eines i ha estat íntegrament compromesa en assolir els objectius que perseguíem. La seva dedicació ha estat decisiva a cada instant, especialment en els moments difícils, quan ens trobàvem amb comportaments més disruptius per part dels joves. També ha demostrat gran interès i obertura pel que fa al món de les arts vives i ha aportat immensament amb els seus suggeriments d'activitats, continguts, a més de facilitar la connexió amb el funcionament del centre educatiu (comunicació amb la direcció, claustre, infraestructura, etc.). Deixem aquí el nostre agraïment per la seva implicació i companyonia, moltes gràcies Carme!

→ **Avaluació mediació Magdalena Garzón**

Durant aquesta aventura artístic-educativa, també hem tingut el privilegi de comptar amb el suport proper de la Magdalena Garzón, coreògrafa, ballarina, docent i coordinadora del programa educatiu del Graner. Mitjançant la seva experiència i dedicació, la Magdalena ens ha ofert un recolzament decisiu all llarg de tot el nostre recorregut. Amb la seva mirada atenta i constant implicació, ens ha ajudat a superar alguns moments difícils, així com ens ha aportat idees molt constructives pel que fa al treball coreogràfic amb adolescents. Al llarg dels mesos, la Magdalena ha estat present durant diverses sessions i ha participat com una més, ballant, jugant i, quan era necessari, interpellant als joves per tal de reconduir les sessions. A més, tota la seva feina de gestió i mediació entre el Graner, Caixa d'Eines i el INS Montjuïc ha estat molt curiosa. Moltes gràcies per tot, Magda!

Magdalena Garzón i Carme Pons al Graner durant les Jornades En Trànsit

→ **Aprent a ser espectadors**

Donada l'època en que vivim, marcada per l'aïllament social, l'acceleració i els desafiaments a la nostra capacitat d'observació, estem convençuts que desenvolupar l'atenció és de gran importància per als adolescents. Especialment l'experiència com a espectadors de les arts vives, ja que aquesta pràctica comunal i presencial els anima a exercir l'escolta activa, la concentració i la percepció crítica.

En veure un assaig o un espectacle coreogràfic, els joves són convidats a captar detalls en les expressions, moviments, l'ús de l'espai escènic, ritme, etc, treballant així les seves pròpies capacitats d'interpretació. Aquesta immersió en l'univers escènic amplia la sensibilitat estètica i emocional, a més d'estimular l'empatia, ja que els adolescents es col·loquen en la pell dels artistes, reflexionant sobre diferents realitats. Així, el teatre com a experiència d'observació expandida enforteix habilitats essencials per al desenvolupament cognitiu i social, preparant-los per a interaccions més conscients i atentes al quotidià.

En aquest sentit, al llarg del nostre recorregut, hem tingut l'oportunitat de veure els assajos dels artistes residents al Graner: Acauã Shereya, Toni Mira i Laura Alcalà, a més d'anar al Mercat de les Flors a veure l'espectacle *Made of Space*, de Maria Campos i Guy Nader. En totes aquestes ocasions, l'alumnat ha tingut pautes precises d'observació, a més de poder parlar amb els artistes després de les presentacions sobre les seves creacions. Val esmentar que durant aquestes trobades els joves han demostrat molt interès i respecte cap als artistes. En definitiva, l'experiència de ser espectadores, a més de desenvolupar la nostra atenció i observació, ens ha ajudat a comprendre més l'art coreogràfic, propiciant alhora, estones molt divertides.

→ **Capoeira**

Al principi del curs, els he explicat als alumnes que jo havia començat a dedicar-me a la dansa a través de la capoeira. He aprofitat per explicar de forma breu que és la capoeira, quin son els seus orígens i la seva configuració. A partir d'aquest testimoni, l'alumnat ha demostrat interès per aquest art d'origen afro-brasilera, fent preguntes sempre que podien. Un dia, la Carme m'ha proposat ensenyar-los la capoeira i junts hem decidit fer una prova. Així que, durant algunes sessions, a primera hora, ens hem dedicat a conèixer alguns fonaments d'aquest art, treballant, alhora, alguns elements bàsics de coneixement corporal, com ara: l'equilibri, l'agilitat, la flexibilitat, la consciència de pes i contrapès, la confiança i el ritme, entre altres. Aquest coneixement els ha despertat molt interès, resultant en sessions molt dinàmiques amb molta participació.

→ Imaginar els futurs

Situats entre el comiat la infància i l'entrada a l'edat adulta, l'adolescència és una etapa de transició temporal. Aquest estat liminal pot provocar inseguretats envers el desconegut, però alhora, una gran potencia de construcció d'un nou temps. Per tal de proporcionar un espai per a la reflexió i expressió de les expectatives, pors i somnis dels joves en relació amb el que està per venir, la nostra creació coreogràfica ha tingut com a fil conductor la noció de futur.

A través de dinàmiques teatrals, els participants han pogut explorar múltiples perspectives sobre el futur, interpel·lar-se sobre els desitjos, imaginar altres formes de vida, qüestionar l'impacte de les tecnologies, el canvi climàtic, i les transformacions socials, etc. En el mateix sentit, també hem pogut reflectir sobre les nostres pròpies trajectòries i responsabilitats en la construcció d'aquest avenir.

Durant un dels nostres debats, els joves han parlat sobre allò que més desitgen. Malgrat la diversitat de les respostes, la majoria feia mencions a cotxes i viatges de luxe. A partir d'aquesta constatació, ens hem preguntat perquè això havia passat, i alguns han arribat a la conclusió de que: «sense diners no hi ha futur». D'aquí, hem parlat de la importància dels diners i de les dificultats de viure amb condicions econòmiques precàries. Hem pogut veure que el que realment desitjàvem no eren els diners per si mateixos, sinó el que els diners podien proporcionar. A continuació, ens hem adonat de que el que volíem de veritat era viure bones vides, vides dignes.

D'aquesta experiència artística, destaquem que les arts vives han proporcionat eines pedagògiques per desenvolupar habilitats de col·laboració, creativitat i autoconeixement, promovent una experiència enriquidora. A més, així hem pogut conèixer i debatre les inquietuds de l'alumnat, generant un espai propici per la reflexió col·lectiva. Alhora que ens ha permès entendre les arts vives com a mitjà per indagar les nostres pròpies preocupacions, aquest exercici de projecció ha estat una forma d'eixamplar l'horitzó d'expectatives dels adolescents.

→ Sessió de contaminació

Per la nostra «sessió de contaminació» - trobada amb el claustre del INS Montjuïc on hem presentat una síntesis del nostre recorregut pel món de les arts vives - hem decidit que el més adient seria que els mateixos joves poguessin explicar les seves experiències, fent servir les seves pròpies paraules. Per això, hem convidat dos alumnes per compartir testimonis sobre les seves vivències a les nostres sessions, amb el grup de mestres de l'INS.

Pensem que aquestes sessions d'intercanvi entre adolescents i professors, en les quals els joves presenten els continguts que treballen, tenen una gran importància pedagògica, ja que promouen l'autonomia, la responsabilitat i el protagonisme dels estudiants en el procés d'aprenentatge. Al assumir el paper de presentadors, els adolescents han desenvolupat habilitats de comunicació, organització d'idees i autoexpressió, a més de consolidar el coneixement en compartir-lo amb els altres. Aquest format també ha enfortit la relació entre alumnes i professors, creant un entorn més col·laboratiu i horitzontal, en el qual s'ha fomentat el diàleg i l'intercanvi de coneixements. Per als educadors, aquesta sessió ha estat una oportunitat valuosa per a comprendre les perspectives dels joves i així, l'intercanvi ha contribuït a una educació més dinàmica, participativa i centrada en l'estudiant.

→ Creació

Durant la nostra aventura, ens hem plantejat si l'elaboració d'una performance afavoriria el procés d'aprenentatge o pel contrari, si afegiria tensió. Ara bé, aquest dubte s'ha esfumat un cop hem decidit d'avançar amb la nostra creació. Per tal d'optimitzar el funcionament del grup, hem fet dos subgrups: un amb els joves que han volgut interpretar l'obra, donant cos i veu a la nostra creació; i un altre que s'ha dedicat a la preparació de les Jornades En Transit, confeccionant objectes i altres materials, amb la supervisió de la Carme.

De forma general, la nostra creació col·lectiva ha estat una experiència valuosa, i ha promogut el desenvolupament d'habilitats com el treball en equip, la creativitat, la autonomia, entre d'altres. En participar en el procés de construcció artística conjuntament, els joves han tingut l'oportunitat de compartir idees, negociar solucions i expressar les seves individualitats en un context col·laboratiu. Aquest entorn inclusiu ha fomentat l'intercanvi d'experiències i el respecte de les diferències, al mateix temps que ha potenciat la confiança i el sentit de la pertinència al grup. Al fixar-nos una meta tangible, la creació col·lectiva també ha estimulat la participació i el compromís; i els adolescents han pogut notar que les seves contribucions han estat essencials per al resultat final.

En resum, a més de proporcionar un espai d'expressió corporal i emocional, el procés coreogràfic col·lectiu ha afavorit el desenvolupament social i artístic dels joves, preparant-los per afrontar reptes futurs amb sensibilitat i responsabilitat.

Hem anomenat la nostra peça de **Què passa, què passarà?** i ha tingut una durada de 15 minuts, aproximadament.

La nostra sinopsis ha estat la següent:

El futur és incert, no el podem preveure del tot. Potser allò que passarà serà la trobada entre els nostres desitjos, preguntes i moviments. Aquesta peça és una reunió d'instants passatgers: no sabem com serà el pròxim pas, però estarem juntxs.

→ Jornades En Trànsit

Com a forma de conclusió del curs, des del programa educatiu del Graner hem decidit d'aprofitar les Jornades En Trànsit per promoure una trobada amb el grup de 2n de la ESO de l'INS Domènech, centre situat al mateix barri de Zona Franca. Així com nosaltres, els joves del Domènech s'havien dedicat durant el semestre a conèixer el món de les arts vives, de la mà de la coreògrafa Maria Ferrer.

Les jornades han tingut lloc el 27 de maig a la sala gran del Graner i han proporcionat una interacció molt festiva entre els dos grups. Entre les activitats, destaquem un primer moment de trencament de gel, on hem jugat a contestar preguntes amb desplaçaments per l'espai, un intercanvi de pràctiques i, la presentació de petites performances de cada grup i per fi, una estona de discoteca, on els alumnes i mestres dels dos instituts hem pogut ballar lliurement. De forma general, l'ambient ha estat molt alegre i la jornada ha associat de forma exitosa l'aprenentatge amb el plaer, reflexions amb pràctiques, generant vincles, memòries i nous camis per cadascú dels participants.

Ara, tot i que la nostra aventura hagi passat molt ràpida i encara que hàgim afrontat alguns desafiaments, hem sortit, cadascú a la seva manera, una mica més atents i sensibles a tot allò que ens envolta, als altres i a nosaltres mateixos. És com si, d'una manera o altre, les petjades que hem deixat al llarg d'aquest recorregut col·lectiu fossin part del nostre camí cap a un horitzó desconegut, però creat mitjançant els nostres cossos.

**Totes les fotos son d'Elies Carles.*

www.granerbcn.cat

@granerbcn

El programa d'educatiu del Graner s'emmarca dins el programa Caixa d'Eines, impulsat pel Pla de Barris de Barcelona, que consisteix en la introducció de pràctiques artístiques dins el currículum escolar amb l'objectiu de reduir les desigualtats entre els barris de la ciutat.

PLA DE BARRIS DE BARCELONA